శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము

(లేక శ్రీరామకృష్ణ జీవిత చరిత్ర)

అనువాదకులు :

కీ. శే. వెదురుమూడి కృష్ణరావుపంతులుగారు, బి. ఏ.; శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునరావుగారు, బి. ఏ.

ప్రశస్తమైన వస్తువు, అకలంకమైన జీవితము, లోకోత్తరమైన సందేశము. దేహమును పులకరింపజేయు ఆధ్యాత్మికానుభవములు—శైలి సరళము, మధురము. భాష నిర్దుష్టము.—సర్వవిధముల అమూల్యమైన గ్రంథరాజము.

—శ్రీ పా. వే. రాజమన్నారుగారు, గౌ॥ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, మద్రాసు.

* * * ఈ గ్రంథము విషయానురూపమై సుబోధమైన శైలిలో రచింపబడినదనుటకు ఎట్టి సందియమును లేదు. * * *

—శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు.

* * * ఆధునిక కాలములో వెలువడిన కొలది మహాగ్రంథములలో, అన్నివిధముల నిది యొకటి. * * *

—శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు.

526 పుటలు (తృతీయ ముద్రణము) వెల : రూ. 5/-

శ్రీ వివేకానంద జీవితచరిత్ర

(శ్రీ చిరంతనానందస్వామి ప్రణీతము)

ఇందు శ్రీ స్వాములవారి జీవితమున నింతవరకు పూర్వము గ్రంథస్థములుగాని ముఖ్య సంఘటన లెన్నియో శ్రీవారి సోదరశిష్యులవలన విని వ్రాయబడినవి. ఇది శ్రీ స్వాముల వారి సంపూర్ణ చరిత్ర!

నిర్దుష్టమైన భాష, అందమైన అచ్చు, ఆకర్షకమైన రూపము.

438 పుటలు (అష్టమ ముద్రణము) వెల : { సాదా ప్రతి రూ. 3-50 ; అట్ట బైండు రూ. 4/- }

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

(మూడవ కూర్పు)

రచయిత : శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ప్రతి స్త్రీయును పురుషుడును... చదువవలసిన గ్రంథ మిది... అమృతకలశము!... అనన్యసామాన్య నీతిమంజరి... తియ్యని తెలుగు... పాలవంటి శైలి... —ఆంధ్రప్రభ

246 పుటలు వెల : రూ. 2/-

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

OUR ENGLISH PUBLICATIONS

	Price. Rs.	nP.
Sri Ramakrishna the Great Master (2nd Edn.) (Calico)	25	00
„ „ (Morocco)	35	00
The Gospel of Sri Ramakrishna (3rd Edn.) (Calico)	20	00
„ „ (Morocco)	30	00
Ramakrishna: Prophet of New India	10	00
Sri Ramakrishna ..	1	50
Sayings of Sri Ramakrishna (9th Edn.)	5	00
Ramakrishna Upanishad (2nd Edn.)	1	00
Tales and Parables of Sri Ramakrishna (2nd Edn.)	2	50
The Ramakrishna Mission its ideals and activities ..	0	50
Sri Ramakrishna and His Mission (2nd Edn.)	0	62
The Master and the Disciple ..	2	00
Sri Ramakrishna and Sarada Devi	2	50
Holy Mother Sri Sarada Devi (Gambhiranandaji) (Ordinary)	7	00
„ „ (Calico)	9	00
Sri Sarada Devi the Holy Mother (Tapasyanandaji) (Ordinary)	6	50
„ „ (Calico)	8	00
Inspired Talks (Swami Vivekananda) (8th Edn.) (Board)	2	00
„ „ (Calico)	3	00
Hinduism (4th Edn.) ..	1	00
Education (6th Edn.) ..	1	00
The Eternal Companion (3rd Edn.) (Ordinary)	2	25
„ „ (Calico)	3	25
For Thinkers on Education (Swami Ramakrishnananda)	3	00
The Story of a Dedicated Life (Life of Swami Ramakrishnananda)	3	00
The Message of Eternal Wisdom (Swami Ramakrishnananda)	3	00
God and Divine Incarnations (Swami Ramakrishnananda)	2	25
The Ancient Quest (Swami Ramakrishnananda)	1	50
Sri Krishna, The Pastoral and King-maker) (Swami Ramakrishnananda) (5th Edn.)	1	25
Life of Sri Ramanuja (Board)	4	00
„ „ (Cloth)	5	00
Isavasya Upanishad (7th Edn.)	0	75
Kena Upanishad (6th Edn.)	0	75
Katha Upanishad (8th Edn.)	1	50
Adventures in Religious Life (2nd Edn.) (Board)	4	00
(Cloth)	5	00
Prasna Upanishad (5th Edn.) ..	1	00
Mundaka Upanishad (6th Edn.) ..	1	00
Mandukya Upanishad (7th Edn.) ..	0	75
Taittiriya Upanishad (4th Edn.) ..	2	00
Aitareya Upanishad (3rd Edn.) ..	1	00
Svetasvatara Upanishad (3rd Edn.)	1	50
Chandogya Upanishad ..	8	00
Brihadaranyaka Upanishad (2nd Edn.)	7	50
Mahanarayanopanishad ..	5	00
Srimad-Bhagavad-Gita (Swami Vireswarananda, with Sridhara's Gloss) ..	7	00
Bhagavad-Gita: the Song of God (4th Edn.)	2	75
Upadeshasahasri ..	3	50
Atmabodha ..	4	00
Yatindramatadipika ..	5	00
Srimad Bhagavatam: The Wisdom of God ..	3	50
Stotraratna (2nd Edn.) ..	0	75
Divine Life (4th Edn.) ..	3	00
Universal Prayers (5th Edn.) ..	2	25
Prince of Ayodhya (Ordinary)	3	00
„ „ (Calico)	4	50
Vedic Religion and Philosophy (4th Edn.)	2	50
Narada Bhakti Sutras (3rd Edn.) ..	3	00
Vakyavritti & Atmajnanopadeshavidhi (2nd Edn.) ..	1	00
Devi-Mahatmyam (Chandi) (2nd Edn.)	2	00
Saint Durga Charan Nag (3rd Edn.)	2	25
Thus Spake Sri Ramakrishna (7th Edn.)	0	40
Thus Spake Holy Mother (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake Vivekananda (8th Edn.)	0	40
Thus Spake The Buddha (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake Sri Krishna (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake The Christ (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake Prophet Muhammad ..	0	40
Worship of Sri Ramakrishna ..	1	00
A Man of God (Ordinary)	3	00
„ „ (Calico)	4	00
Buddha and Our Heritage ..	0	40
Swami Vivekananda, My Master ..	0	37
Path to Perfection ..	0	40
Consolations ..	0	31
Women of India ..	0	25
Spiritual Life ..	0	06
Path Beyond Sorrow ..	0	06

Please ask for the Detailed Catalogues of our Tamil and Telugu Books

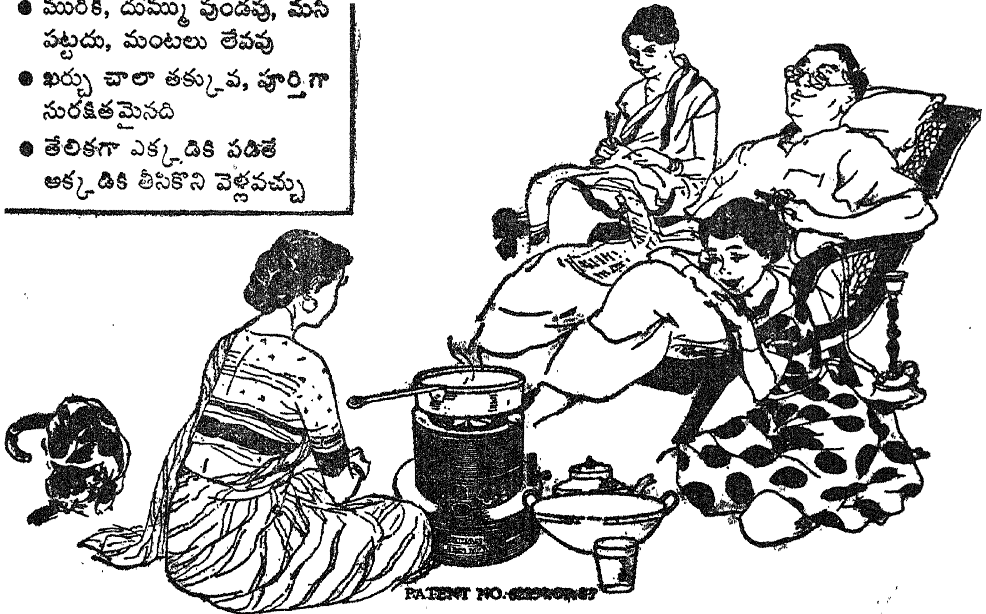
SRI RAMAKRISHNA MATH, *Publication Dept.*, MYLAPORE, MADRAS-4

వంటచేస్తూనే విశ్రమించండి

ಅಡಿಗೆಯು ನಿಮಗೆ ಭೀಕರ ಶ್ರಮವಾಗಿರಬಲ್ಲುದು, ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಕೆರೊಸಿನ್ ಕುಕರ್ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ. ಬೇಕಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ — ಮಾಡಿರಿ—ಪರಿಶ್ರಮವಿಲ್ಲ.

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲನ್ನು ಮುರಿಯ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಬೆಂಕಿ ಊದ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಒಳ ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಸಿಯಾಗದು. ಈ ಹೊಸ ಕುಕರ್ ಸ್ವಚ್ಛ, ನೇರ ಮತ್ತು ಸರಳ-ದುಡಿಮೆ, ಬೆವರು ಅಥವಾ ಕಂಬನಿಗಳಿಲ್ಲ.

- మురికి, దుమ్ము వుండవు, మసి పట్టదు, మంటలు లేవవు
- ఖర్చు చాలా తక్కువ, పూర్తిగా సురక్షితమైనది
- తేలికగా ఎక్కడికి పడితే అక్కడికి తీసికొని వెళ్లవచ్చు

ఖాస్ జనతా

కిరోసిన్ కుక్కర్

వంట బాగా తేలికగా చేసుకోండి

ఉత్పత్తిదారులు:

ది ఓరియంటల్ మెటల్ ఇండస్ట్రీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

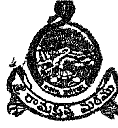
77, బౌబజార్ స్ట్రీట్, కలకత్తా-12

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౯ ౧౯౬౨, సెప్టెంబరు; శుభకృత్తు - భాద్రపదము సంచిక ౩

విషయసూచిక

సౌందర్యలహరి	౧౧౩
శ్రీకృష్ణసంస్మృతి—[సంపాదకీయము]	౧౧౭
ఆస్తిక్యం—శ్రీ పున్నావజ్ఝల సీతారామబ్రహ్మంగారు	౧౨౩
ధర్మ విజయము—శ్రీ ఓగోటి ఆనందరాముగారు, బి. ఏ. (ఆనర్సు)	౧౨౭
శ్రీమద్గురుగీతామాల—శ్రీ మల్లాది సూర్యనారాయణమూర్తిగారు, ఎమ్. ఏ. ...	౧౩౩
శ్రీ శివానందస్వామి - స్మృతి కథ—బ్రహ్మచారిణి లలిత	౧౩౫
శ్రీమద్భాగవతము - శ్రీకృష్ణసందేశము—[శ్రీమత్ప్రభవానందవాణి] ...	౧౩౮
వార్తలు, విశేషాలు	౧౪౧
గ్రంథపరిచయం	౧౪౩

'అఖిలవిభు శరణొందుమ, యా తృణంబ యతనికృప నీవ ననుభావ్య మగును వత్స.'

—శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౮ } ప్టెంబరు : : శుభకృత్తు – భాద్రపదము { సంచిక ౩

శ్రీః

సౌందర్యలహరి

మూలము :
శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు

టీక
నే.

శివే శృఙ్గారార్ద్రా, తదితరజనే కుత్సనపరా,
సరోషా గఙ్గాయాం, గిరిశచరితే విస్మయవతీ,
హరాహిభ్యో భీతా, సరసిరుహసౌభాగ్యజననీ,
సఖీషు స్మేరా, తే మయి, జనని, దృష్టి స్సకరుణా ॥ ౫౧

జనని	అమ్మా	గిరిశచరితే	త్రిపురవిజయాది శివచరితమునందు
తే	నీ		
దృష్టిః	చూపు	విస్మయవతీ	అద్భుతరసావిష్టము
శివే	సదాశివునందు	హర	శివుని
శృఙ్గారార్ద్రా	శృంగారరససంపృక్తము	అహిభ్యాం	పాములవలన
తదితరజనే	తక్కినవారియందు	భీతా	భయరసావిష్టము
కుత్సనపరా	బీభత్సరసావిష్టము	సరసిరుహ	తామరల
గఙ్గాయాం	గంగాదేవియందు	సౌభాగ్య	ఎఱుపునకు
సరోషా	రౌద్రరసావిష్టము		

జననీ	జన్మస్థానము (వీరరసావిష్ట మనుట)	స్మేరా	చిఱునవ్వుతో గూడినది (హాస్యరసావిష్టము)
సఖీషు	చెలులందు	మయి	నాయందు
		సకరుణా	కరుణరసావిష్టము.

తా॥ అమ్మా, నీ చూపు సర్వరసావాసభూమి. శివునివిషయమున శృంగారరసమయము; ఇతరులవిషయమున బీభత్సరసపూర్ణము; సవతియందు రౌద్రరసనిబిడము; శివచరిత్రముల విషయమున అద్భుతరసావిష్టము; శివునిహారములగు సర్పములయెడ భయరసాప్లుతము; ఎఱ్ఱ దామరలకాంతికలిమిచే వీరరససంపృక్తము; చెలులందు హాస్యరససంపుష్టము; నాయందు కరుణరససాంద్రము.

గతే కర్ణాభ్యర్ణం గురుత ఇవ పక్ష్మాణి దధతీ
పురాం భేత్తు శ్చిత్తప్రశమరసవిద్రావణఫలే
ఇమే నేత్రే గోత్రాధరపతికులోత్తంసకలికే
తవాకర్ణాకృష్ట స్మరశరవిలాసం కలయతః ॥ ౫౨

(హే)	(ఓ)	ప్రశమరస	నైస్పృహ్యమును
గోత్రాధరపతి	పర్వతరాజ	విద్రావణఫలే	పోగొట్టు (శృంగారరసమును గలిగించు) ప్రయోజనము (బాణాగ్రము) గలవియై - అగు
కుల	వంశమునకు		
ఉత్తంస	శిరోభూషణమైన		
కలికే	కల్పపుష్పకోరకమా,		
కర్ణాభ్యర్ణం	చెవులసమీపమువఱకు	తవ	నీ
గతే	వ్యాపించినవియు (ఆకర్ణపూర్ణములును)	ఇమే	ఈ
		నేత్రే	కన్నులు
గరుత ఇవ	ఱెక్కలనుదాల్చినట్లుగా	ఆకర్ణ	చెవివఱకు
పక్ష్మాణి	ఱెప్పలను	ఆకృష్ట	లాగబడిన
దధతీ	దాల్చినవియు	స్మరశరవిలాసం	మన్మథబాణాల సౌభాగ్యమును
పురాంభేత్తుః	త్రిపురాంతకుని (శివుని)		
చిత్త	మనస్సునందలి	కలయతః	వహించుచున్నవి.

తా॥ అమ్మా, నీవు పర్వతరాజువంశమునకు సిగదండవు. చెవివఱకు లాగబడిన మన్మథ బాణాల చక్కదనము ఆకర్ణాంతములైన నీ నేత్రాలకు గలదు. బాణములకు ఱెక్కలవలె నీ నేత్రాలకు ఱెప్ప లున్నవి. త్రిపురాంతకుడగు పరమశివుని చిత్తమున నైస్పృహ్యమును పోగొట్టి శృంగారరసము నుత్పాదించుట నీ నేత్రాల ఫలము (ఈ బాణాల కొన).

విభక్తత్రైవర్ణ్యం వ్యతికరితలీలాఞ్జనతయా
విభాతి త్వన్నేత్రత్రితయ మిద మీశానదయితే
పున స్స్రష్టుం దేవా న్ద్రుహిణహరిరుద్రా నుపరతా న్
రజ స్సత్త్వం బిభ్ర త్తమ ఇవ గుణానాం త్రయ మివ ॥ ౫౩

హే ఈశానదయితే	ఓ మహాదేవప్రియా	ద్రుహిణ	బ్రహ్మ
వ్యతికరిత	కలిసిపోయిన	హరి	విష్ణువు
లీలా	విలాసారము పెట్టుకోబడిన	రుద్రాన్	రుద్రుడు అనెడి
అఞ్జనతయా	కాటుకకలదగుటచే	దేవాన్	దేవతలను
విభక్త	సంకీర్ణములైన	పునఃస్రష్టుం	మరల సృజింప
త్రైవర్ణ్యమ్	(తెలుపు - ఎఱుపు - నలుపు అను) మువ్వన్నెలుగల	రజః సత్త్వమ్ తమః ఇతి	రజము సత్త్వము తమము అను
ఇదం	ఈ	గుణానాంత్రయమ్	గుణాల మూడింటిని
	నీ	బిభ్రత్ ఇవ	తాల్చియున్నదో అనదగి
నేత్రత్రయమ్	కన్నుల మూడింటి మొత్తము	విభాతి	ప్రకాశించుచున్నది.
ఉపరతాన్	విలీనులైన		

తా॥ అమ్మా మహాదేవప్రియా, నీవు విలాసమునకై పెట్టుకొన్న కాటుక కాంతి కలిసిపోవుటచేత నీ నేత్రాలయందు తెలుపు, ఎఱుపు, నలుపు అను మువ్వన్నెలు సంకీర్ణములైయున్నవి. ప్రళయవిలీనులగు త్రిమూర్తులను మరల సృజింపగోరిన నీ కన్నులు మువ్వన్నెల రూపాన సత్త్వము, రజము, తమము అను త్రిగుణముల దాల్చియున్నట్లు ప్రకాశించుచున్నవి.

పవిత్రీకర్తుం నః పశుపతిపరాధీనహృదయే
దయామిత్రై ర్నేత్రై రరుణధవళశ్యామరుచిభిః
నద శ్శోణో గఙ్గా తపనతన యేతి ధ్రువ మముం
త్రయాణాం తీర్థానా ముపనయసి సమ్భేద మనఘమ్ ॥ ౫౪

హే పశుపతి పరాధీనహృదయే	ఓ శివాధీనచిత్తా	ధవళ	తెల్లని
		శ్యామ	నల్లని
నః	మమ్ము	రుచిభిః	కాంతులుగలవియు అగు
పవిత్రీకర్తుమ్	పవిత్రీకరించుటకు	నేత్రైః	కన్నులచేత
దయామిత్రైః	దయతోగూడినవియు	శోణః నదః	శోణనదము
అరుణ	ఎఱని	గఙ్గా	గంగ

తపనతనయా ఇతి	యమున అను	సమ్భేదమ్	సంసర్గమును
త్రయాణాంతీర్థానామ్	మూడు తీర్థములకు	ఉపనయసి	కల్గించుచున్నావు
అముమ్	ఈ కననగుచున్న	ధ్రువమ్	(ఇది) సత్యము.
అనఘమ్	పాపహరమైన		

తా॥ శివాధీనమైన చిత్తముగల ఓ జననీ, దయాసనాథములగు నీ మూడుకన్నులలో నొకదాని కాంతి ఎఱుపు, ఒకదాని కాంతి తెలుపు, ఒకదాని కాంతి నలుపు. ఒక్కచోట ఈ మూడు కాంతులును కలియుట ఎట్లున్న దనగా, మమ్ము పవిత్రీకరింపగోరిన నీ సంకల్పము చేత శోణయు (ఎఱ్ఱప్రవాహము) ను, గంగయు (తెల్లప్రవాహము) ను, యమునయు (నల్లప్రవాహము) ను ఒక్కచో కూడిన ట్లున్నది.

నిమేషోన్మేషాభ్యాం ప్రళయ ముదయం యాతి జగతీ
తవే త్యాహు స్సన్తో ధరణిధరరాజన్యతనయే
త్వ దున్మేషా జ్జాతం జగ దిద మశేషం ప్రళయతః
పరిత్రాతుం శఙ్కే పరిహృతనిమేషా స్తవ దృశః ॥ ౫౫

ధరణిధర రాజన్య తనయే	పర్వతరాజపుత్త్రీ	త్వ దున్మేషాత్	నీ నేత్రోన్మీలనముచే
		జాతమ్	పుట్టిన
తవ	..	అశేషమ్	సమస్తమగు
నిమేష+ఉన్మేషాభ్యామ్	కన్నులమూతచే తెఱచుటచే	ఇదం	ఈ
		జగత్	జగతును
జగతీ	విశ్వము	ప్రళయతః	ప్రళయమునుండి
ప్రళయమ్	సంహారమును	పరిత్రాతుమ్	కాపాడుటకై
ఉదయమ్	ఉద్భవమును	తవ	నీ
యాతి ఇతి	పొందును అని	దృశః	కన్నులు
సన్తః	సత్పురుషులు, వ్యాసాదులు	పరిహృతనిమేషాః	తెప్పపాటు మానియున్నవి
ఆహుః	పల్కుదురు	ఇతి శఙ్కే	అని తలంతును.
	కావున		

తా॥ అమ్మా పార్వతి, నీవు కన్నులు మూసికొన్న విశ్వము సంహృత మగు ననియు, నీవు కన్నులు విచ్చిన విశ్వము పుట్టువొందు ననియు వ్యాసాదులు పల్కుదురు. అట్లగుటంబట్టి, నీ కన్నులు విచ్చినందున ఉప్పతిల్లిన యీ సమస్తవిశ్వమును ప్రళయమునుండి కాపాడుటకే కాబోలు నీ నేత్రములు తెప్పపాటు మానియున్నవి అని తలంచుచున్నాను.

శ్రీ కృష్ణ సంస్మృతి

[సంపాదకీయము]

యద్ యదాచరతి శ్రేష్ఠ
స్తత్తదేవేతరో జనః
స యత్ప్రమాణం కురుతే
లోక స్తదనువర్తతే.

"శ్రేష్ఠుడు ఏదేది ఆచరించునో ఇతరజనులును దానినే ఆచరింతురు. అతడు దేనిని ప్రమాణీకరించునో లోకము దానినే అనుసరించును" — అన్నాడు శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీతలో. మన స్తత్త్వశాస్త్రరంగమున ఇది గొప్ప సత్యము. అనుకరించుట మానవుని సహజప్రవృత్తి. ఏ మానవుని ఏ సంఘమును మనము మెచ్చుకొందుమో ఆ మానవుని ఆ సంఘమును తెలిసియో తెలియకో మన మనుకరింతుము. గ్రుడ్డిగా కాక వివేకముతో అనుకరించుట ఆవశ్యకము.

నాటకములో ఎందఱో పాత్ర లుందురు. ప్రతిపాత్రయు తనవంతును చక్కగా నిర్వహించిననే నాటకము చక్కగ నున్న దనిపించుకొనును. జగన్నాటకములో ఆత్మధర్మోపదేశక పాత్రమును మతగురుపాత్రమును నిర్వహించువంతు భారతదేశము దాయెను. భారతమాత ఆ పాత్రను పెక్కుసహస్రాబ్దులుగా చాల చక్కగ నిర్వహించుచున్నది. సుస్థితిలోనున్నప్పుడును దుఃస్థితిలోనున్నప్పుడును భారతదేశము మతజ్యోతిని లోకమున ప్రసరింపజేయుచునే ఉండెను. ధర్మమునకు గ్లానియు అధర్మమునకు అభ్యుత్థానమును గలిగినప్పుడెల్ల ధర్మతేజోనిధు లీ భరతఖండమున అవతరించి ధర్మస్థాపన చేసి యున్నారు.

దుష్టులు చెలరేగి శిష్టులు అడుగారి ధర్మము నిరాశ్రయమైన ఒక అదనున సాధుపరిత్రాణమునకై యు దుష్కృతులవినాశనమునకై యు ధర్మసంస్థాపనకై యు శ్రీకృష్ణు డవతరించెను. 'నీ మేనల్లుడే నీకు మృత్యువు' అని ఆకాశవాణి లోకకంటకుడైన కంసునకు తెల్పినది. ఆ విధి నిర్ణయమును అన్యథాకరింప కంసుడు పడని పాటు లేదు. కాని సగ్గినాడా? దేవకిపుత్రుల నందఱిని వరుసగా చంపెను. తనకు మృత్యువు కాదగినవారి నెవరినిగాని ప్రపంచమున నుండనీయరాదను పెట్టిపట్టుదలతో, తనరాజ్యమున క్రొత్తగపుట్టిన బిడ్డల నెల్ల జంపించెను. కాని దేవకికి ఎనిమిదవ గర్భము రాగానే, అతని ధైర్యము తగ్గసాగెను. ఏలన తన్ను జంపు నదిగా చెప్పబడినది ఆ అష్టమగర్భమే. దేవకీ వసుదేవులను చెరయందుంచి, తన నమ్మిన బంట్లను కాపుంచెను. శిశువు పుట్టిన తత్క్షణమే ఆ వార్తను తన కందింపవలసినది అని ఆజ్ఞాపించియుండెను. కాని ఆ నిర్ణీతదినమున అతని జాగరూకత అంతయు, కాపుదల అంతయు, పూర్వసన్నాహములన్నియు వ్యర్థములాయెను, మగశిశువు పుట్టెను. వే ఱొకచోటికి మార్పబడెను, దాని స్థానమున ఒక ఆడశిశువు పెట్టబడెను. ఈ మార్పు కారాగారరక్షకులకు తెలియనే తెలియదు. దేవకిప్రక్కన నున్న బిడ్డ ఆమెకు గల్గినబిడ్డ అనియే వా రనుకొనిరి.

కంసు డెంత జాగరూకుడై యున్న నేమి, అతని శత్రువు క్షేమముగ తప్పించుకొనెను. తానుగా కంసుడు తన మృత్యువును ఆహ్వానించుకొను వఱకు అతని శత్రువు అతనికి అందనిచోట వర్ధిల్లుచుండెను. ఇహసౌఖ్యమే పరమపురుషార్థ మనుకొను వారి కెల్ల మచ్చుతునుకే కంసుడు. సమయము వచ్చినప్పుడు వెలువడుటకై కంసత్వము మన అందఱిలోను ఉన్నది. కేవలము సుఖమయమైన జీవితము కావలెననియు, అట్టి జీవితము శాశ్వతముగ నుండవలె ననియు కోరిక మన కందఱికి నున్నది. మన కోర్కెలను తీర్చుకొనుటకై మనము ఒరులను కొల్లగొట్టుదుము, వంచింతుము, హింసింతుము, హత్యలను సైత మొనర్తుము. కంసున కెంత బల మున్న నేమి, ఎంత ధన మున్న నేమి, నెగ్గ లేక పోయినాడు. కంసుని పతనము మనచే ఐహికసుఖవాంఛలవ్యర్థతను గుర్తింప జేసి, మనదృష్టిని నిత్యమును అవ్యయము నైన దానివంకకు మరల్పవలయును.

ఇక దేవకీవసుదేవుల గమనింతము. భగవద్భక్తులైన వారి కంతటి దుఃఖములు గలుగ నేల? భక్తికి దుఃఖమే ఫలమైనచో భక్తి ఎందులకు? ఈ ప్రశ్నములు మన డెందములలో ఉప్పతిల్లునే కాని నిజమైన భక్తుని హృదయమున పుట్టవు. మిగుల నొచ్చినప్పుడు భక్తుడు మీరాబాయివలె —

దుఃఖమే ప్రేమఫల మని తొలుత నాకుఁ *
దెలిసియుండినఁ 'బ్రేమింప వల' దటంచు
డవిణ కొట్టుచుఁ జాటనే భువన మెల్ల?—

అని పల్కినను భగవంతుని తాను ప్రేమింప బూనుకొన్నందుల కత డెప్పుడును చింతిల్లడు. అంతే కాదు, భగవంతునకై తా ననుభవించు నిడుమలలోనే అతడు సుఖమును గనును. నిత్యజీవితమున తనశిశువుల పోషణకై పడరాని తల్లులను మనము చూచుచుండ లేదా? అవి కష్టములుగా వారు భావించుచున్నారా? లేరు, ఏల? వారికి తక్కిన అన్నింటి కంటె తమ శిశువులు ప్రియతరులు. అట్లే భక్తునకు అన్నిటికంటె భగవంతుడే ప్రియతరుడు —

త దేతత్ ప్రేయః పుత్రాత్
ప్రేయః వితాత్
ప్రేయో ఽన్యస్మాత్ సర్వాత్
అన్తరతరం య దయ మాత్మా.

'ఆత్మ పుత్రునకంటె ప్రియము, విత్తమునకంటె ప్రియము, తక్కిన అన్నిటికంటె ప్రియము, అన్నిటికంటె ఆంతరమైనది' అను (బృ. ఉ. 1-4-8) శ్రుతివాక్యముల నిజమైన అర్థము అతడు తెలిసికొనియున్నాడు. భగవంతు డతని ఆత్మకు ఆత్మ, ప్రాణమునకు ప్రాణము. ఐహికపరులు ఐహికవస్తువులకై ఎన్ని యిడుమలనైన బడుటకు సంసిద్ధులై యున్నట్లు భగవత్సాక్షాత్కారమునకై భక్తు డెన్ని యిడుములనైన బడుటకు సంసిద్ధుడై యుండును. ఆ సంసిద్ధతనే మనము దేవకీవసుదేవులయొద్ద కాంచుచున్నాము.

పెనువాన కురియుచు, మధురయందును గోకులమందును సకలప్రాణులును గాఢనిద్రాపరవశులై యున్న ఆ రాత్రి వసుదేవుడు బిడ్డ నెతుకొని, కారాగారమునుండి వెలువడి,

* జో మై జానతీ ప్రేమకియే దుఃఖహోయ
నగర డిండోరా పీటతీ ప్రేమ న కీజే కోయ,

యమునను దాటి, గోకులమున కేగి, తనమిత్రు డగు నందుని భార్య యశోదప్రక్కన ఆబిడ్డను పరుండ బెట్టి, అంతకుముందే యశోద కని యుండిన స్త్రీశిశువును తాను తెచ్చుకొనెను. భగవన్మాయామోహితులై అందఱును గాఢ నిద్రాపరవశులై యున్నందున ఈ మార్పు ఎవరికిని తెలియదాయెను. అందఱును లేచి చూచు సరికి యశోద ప్రక్కన ఏ శిశు వుండెనో ఆ శిశువు ఆమె కన్న బిడ్డే అని తలంచిరి.

అంతట శ్రీకృష్ణుని దివ్యచరిత్రములో అతని లీలల కాండ మారంభమాయెను. అతని దివ్య సౌందర్యము గోకులమందలి యెల్లరహృదయ ముల, ముఖ్యముగ మగువల హృదయముల, నాచికొనెను.

శ్రీకృష్ణునకు కలుగుచుండిన ఆపదలు వాని నుండి అతడు తప్పించుకొనుచుండిన విధము ఎల్లరను ఆశ్చర్యస్తబ్ధులను జేసెను. తల్లి సదా అతనికై ఆందోళన పడుచుండెడిది. అతని దివ్యత్వము మాటిమాటికిని ప్రకట మగుచుండె డిది. దానిని వారు అర్థముచేసికొనులోపుగనే మాయ వారిని ఆవహించెడిది. శ్రీకృష్ణు డొక నాడు మన్ను దినెను. దానిని కన్న వారు యశోదకు తెల్పిరి. యశోద చాల దిగుల్పడి బాలుని పట్టుకొని నోటిని తెఱవుమనెను. ఆ నోట, ఆమెకు సమస్తవిశ్వము కన నయ్యెను. దిగ్భ్రాంతయై ఆమె ఆలోచించి బాలుని పరా త్పరుడని నిర్ణయించుకొనునంతలో, ఆదృశ్యము అదృశ్యమయ్యెను. 'చిన్ని కృష్ణుడు నాబిడ్డ' అను మాయ మరల ఆమెను ఆవరించెను. నానాటి కిట్టి లీలలు చెల్లుచు అచటివారికి పర మానందమును కూర్చుచుండెను.

'శ్రీకృష్ణసంశ్లేషము నారీతి ననుభవించు టకు గోకులవాసు లెంత భాగ్యవంతులో కదా' అని అనంతరకాలమున శ్రీకృష్ణుని దర్శించి నప్పుడు మథురప్రజ లనుకొనిరి. నిజముగ గోకులవాసులు భాగ్యవంతులే. భగవదను గ్రహమునకు వా రంతగా భాజను లగుటకు కారణ మేమి? అమాయికతయే మనలను భగవంతుని సమీపమునకు జేర్చుగుణ మని శ్రీరామకృష్ణుడు చెప్పెడివాడు. గొల్లల అమా యికతయే వారిని భగవత్ప్రీతిపాత్రుల నొనర్చి నది.

ఒక యద్భుతేతిహ్యము :—ఒకనాడు ఆవుల మేపుచు శ్రీకృష్ణుడు గోపబాలురతో చాల దూర మేగెను. ఆ బాలురకు బడలికయు ఆకలియు గల్గినవి. వారు శ్రీకృష్ణునితో జెప్పు కొనిరి. వా రుండు చోటికి అనతిదూరమున నొక తపోవన ముండెను. "ఆ మునులయొద్ద కేగి నే నడిగితి నని చెప్పి అన్న మడుగు" డని శ్రీకృష్ణుడు గోపబాలుర నంపెను. శ్రీకృష్ణ లీలలును శ్రీకృష్ణనామమును ఎల్లెడల వ్యాపించి యున్నందున శ్రీకృష్ణుడు విశ్వసంరక్షకు డను నమ్మకము గల గోపబాలురు మునులయొద్ద తమకు అన్నము తప్పక లభించు ననుకొనిరి. కాని శ్రీకృష్ణునిపేరు చెప్పుకొనుచు వారు అన్న మడుగగనే, మునులు వారిని తఱిమి వైచిరి. శ్రీకృష్ణుడు కేవల మొక కొంటెగొల్ల పిల్ల డనియే ఆ మునులు తలంచిరి. విఫలాశులై మరలి బాలురు శ్రీకృష్ణునితో జరిగిన సంగతి తెల్పిరి. అంత శ్రీకృష్ణుడు నవ్వుచు వారిని మునిపత్నులయొద్ద కంపెను. శ్రీకృష్ణుడు తమ తపోవనమున కంత సమీపమునకు వచ్చి యున్నా డని విని మునిపత్నులు బ్రహ్మానందము చెందిరి. రకరకములైన మేలి భక్ష్యములను గొని వారు శ్రీకృష్ణునొద్దకు గోపబాలుర వెంబ డిని వచ్చిరి. శ్రీకృష్ణుని గూర్చి వా రెంతో

విని యుండిరి. అతడు సాక్షాన్నారాయణు డనియే వారి నమ్మకము. ఆయనను దర్శింప వా రాత్రపడుచుండిరి. దర్శించినవెంటనే వారి సంసారబంధములు తెగినవి. వా రిక ఇండ్లకు పోజాల మనిరి. కాని శ్రీకృష్ణుఁడు 'మీ పతులు మి మ్మాదరింతురు, గృహములకే మరలు' డని సమ్మతింపజేసి పంపివై చెను. ఒకముని తన పత్ని నడవడి నాక్షేపింపగా ఆమె శ్రీకృష్ణుని చరణముల ధ్యానించుచు, ఉద్దామధ్యానముచే కర్మబంధముల ద్రెంచుకొని ముక్తి నందెను.

దీనిని జూచి మునులు తమ తప్పిదమును గుర్తించి పశ్చాత్తప్తులై యిట్లు ఆక్రందించిరి— *'కటా! భగవానుడు నరరూపమును దాల్చి యాచించెను. ఆ రహస్యంబు నెఱుంగక వాని ననాదరించి మహాదోషం బొనర్చితిమి. అహో! స్త్రీమాత్రురాండ్రకు భగవంతు నెడ నెంత భక్తి కుదిరెను. ఆ భక్తిలో నావగింజంత మాత్రమేని మాకుఁ గలుగ దయ్యెఁ గదా! మాయట్టి పాపాత్ములు మను శేల? శౌక్ల్యము సావిత్రము దైక్ష మని జన్మము మువ్విధము. భగవద్విముఖులకు నిట్టి జన్మత్రయంబు గలిగియు వ్యర్థ మగును. మఱియు భగవదనుగ్రహార్థము కొందఱు కఠినబ్రహ్మచర్యవ్రతంబును బూనుదురు; కొందఱు సర్వవేదంబుల వల్లింతురు; కొందఱు నిఖిలకర్మంబుల ననుష్ఠింతురు. గోరంతభక్తిలేనినాఁ డివి యెల్ల నిరుపయోగంబులు. అహో! భగవన్మాయ నేమన వచ్చు! అది యోగులనుగూడ మోహావశులఁ జేయు ననఁగా మాబోఁటి స్వార్థపరుల సంగతి చెప్ప నేల? అహో! మాపత్నులభాగ్యమే భాగ్యము. వారు స్త్రీమాత్రురాండ్రై యుందురు; ఉపనయనసంస్కారం బెట్టిదో యెఱుంగరు; గురుకులవాసంబు సేయరు; ఎట్టితపం బొనర్పరు; ఆత్మవిచారం బన్న నెట్టిదో తెలియరు; శౌచపుణ్యకర్మాదు లెవ్వియుఁ గావింపరు; ఇవన్నియు మనము చేసి చేసి యలసి సొలసితిమి. ఇంత చేసినను మనకు భక్తి లేశ మేనియుఁ గుదురదు. ఏమియు నెఱుంగని స్త్రీలకు భగవానుని పయి స్థిరభక్తి కుదిరెను. మన యీ స్థితికిఁ గారణ మేమి? గృహాసక్తిం జేసి స్వార్థమూఢుల మగుటయే కారణము. ఈ కారణంబున మనకు భగవానుఁడు గోపకుమారకుల వచనంబుల బోధించెను. ఎట్లందురా? భగవానుఁడు పూర్ణకాముఁడును లోకేశ్వరుఁడు నగును. అట్టి వాఁడు పిడికె డన్నంబు నిమిత్తము చేసి గోపకుమారులను మనయొద్దకుఁ బంపెను. వాని భావంబును మనము గ్రహింప మైతిమి. పరమేశ్వరుఁ డెక్కడ! యాచించుట యెక్కడ! దేశకాలద్రవ్యమంత్రతంత్రంబులొండె ఋత్విగ్యజమానాగ్ని దేవతలొండెఁ గ్రతుధర్మంబులొండె నెవనినియత నొప్పారునో, ఎవని పాదసేవకై సిరి తన చాంచల్యంబును మాని నిరంతరముఁ బరితపించుచుండునో యట్టి యోగీశ్వరేశ్వరుఁడు భగవానుఁడు యదువంశంబునఁ బుట్టె నని చెవులార వినియు మాఢ్యంబునఁ జేసి తత్త్వము గ్రహింపక మోసపోయితి' మని లోలోన వగఁగుంది చేతులు జోడించి 'కృష్ణా, నీ మాయామోహితులమై కర్మమార్గంబునఁ బడి త్రిమ్మరుచు నీ ప్రభావం బెఱుంగక నీయెడ మహాపరాధంబుఁ గావించితిమి. మా యీదోషంబునకు నీ మాయయే కారణంబు గావున మమ్ము క్షమించుట నీకుఁ దప్పదు.'

గోపికలతోడి శ్రీకృష్ణునిసాహచర్య మొక గంభీరఘట్టము. దాని నెవరును అర్థముచేసికో

* దొడ్డభాగవతము, III-126.

లేకున్నారు. అందఱును దాని నపార్థము చేసికొనుచున్నారు. కామదోషదూషితమగు దృష్టి గల మనము దానిని అనుచితరీతుల వివరింప జూతుము. కాని అనాదికాలమునుండియు భగవంతుని ప్రాణకాంతునిగ ప్రేమించిన భక్తులున్నారు. అట్టిరాగభక్తిని భక్తిశిఖర మన జెల్లును. అట్టి ప్రేమలో బేరమాడుట లేదు, బదులుకు బదులు ఇచ్చిపుచ్చుకొనుటలు లేవు. భక్తుడు తన సర్వస్వము నొసంగ గోరును. కావున గడనపైనే మనసు గల మనకు వారి తీరు అవగాహన కాదు. గోపికల ప్రేమను గూర్చి శ్రీ వివేకానందస్వామి ఇట్లనెను — * "ఆ బృందావనమనోజ్ఞలీలలలో ప్రకటితమైన మహావిచిత్రవిశాలవికసితవిశుద్ధప్రేమదివ్యతత్త్వమును గ్రహించుట అట్టి దివ్యమధురభావరసపానము చేసి, నిష్కళంకప్రేమోన్మత్తచిత్తుడైనవానికే సాధ్య మగును. అహో! గ్రహించుట బహుదుర్లభ మగు ఆ అద్భుతజీవితఘట్టమును పరమపవిత్రుఁడును పూర్ణనిష్కళంకుడును అగు పర్యంతము ఏవాడును గ్రహింప బ్రయత్నింప రాదు. ఆ గోపికల ప్రేమస్పందనముల నెవరు గ్రహింపజాలుదురు? ఆదర్శరూప మగు ఆ ప్రేమ! ప్రతిఫలాపేక్ష ఏకోశమునను లేని ప్రేమ! స్వర్గమును సైతము లెక్కసేయని ప్రేమ! ఇహమునందు గాని పరమునందు గాని ఎద్దానిని స్మరణయందైనను నిలుపనోపని వినిర్మల ప్రేమ!" గోపికల శ్రీకృష్ణతృష్ణను ఏ శ్రీరామకృష్ణుడో ఏ శ్రీకృష్ణచైతన్యుడో మాత్రమే తమ అనుభూతిలో కనగలరు. మనకు అర్థము కానట్టి విషయమును ఖండింపదొరకొని దైవదూషణకు పాల్పడకుందుము గాక. అంతకంటె భక్తి కర్హత నొసగు పావిత్ర్యము గడింప ప్రయత్నింతము గాక.

శ్రీకృష్ణుని యీ లీలలను వర్ణించుచు ప్రజలు వీనిని ఏ దృష్టితో గ్రహింపవలెనో శ్రీ శుకయోగి ఇట్లు చెప్పియున్నాడు — † "కొన్ని కార్యంబులు లోకదృష్టికి ధర్మవ్యతిక్రమంబులుగా సాహసికంబులుగా గాన్పింపవచ్చును... ఈశ్వరులు మహాతేజస్వంతులు. అగ్ని సమస్త పదార్థంబులను గాల్చును. దగ్ధవస్తువుల గుణదోషంబు లగ్నికి నంటునా? అట్లే తేజస్వంతుల సంగతియు అని గ్రహింపవలయును. ఈశ్వరుఁడు సముద్రమథనజనితహాలాహలంబును ద్రావెను. ఆ పని యెల్లరుఁ జేయఁ గలరా? ఒకవేళ సాహసించె నేని యయ్యధముఁడు వెనువెంటనే నశించును. పెద్దల హితోపదేశంబును బిన్నలు దలఁదాల్ప నగునే గాని వారు నడచిన ట్లెల్లప్పుడు నడవరాదు" —

"గోపజనములందు గోపికలందును
సకలజంతులందు సంచరించు
నా మహాత్మునకుఁ బరాంగన లెవ్వరు?
సర్వమయుఁడు లీల సలిపెఁ గాక"

శ్రీకృష్ణుని బృందావనలీలల కనంతరకథ విధిచోదితుడై కంసుడు 'శ్రీకృష్ణుని మథురకు పిలుచుకొనిర'మ్మని అక్రూరుని బంపుట. భక్తవతంసుడగు అక్రూరుడు తనకు లభించిన శ్రీకృష్ణసందర్శనభాగ్యమునకు సంతోషించి —

"అలకభ్రాజితమై సుధాంశునిభమై
హాసప్రభోద్దామమై
జలజాక్షంబయి కర్ణకుండలవిరా
జద్గండమై యున్న నీ

---

* సందేశతరంగిణి, I-277.

† దొడ్డభాగవతము, III-169.

విలసద్దివ్యముఖంబుఁ జూచు కలిమిన్
వేఁ గాంతుఁ బో నాకు నా
వల ది క్కేఁగుచు నున్న పీ వనమృగ
వ్రాతంబు లీ త్రోవలన్''

అనుకొనెను. అక్రూరువెంట శ్రీకృష్ణుడు మథురకు జని తన్ను చంపుటకై కంసుడు కావించిన యేర్పాటుల నన్నిటిని భగ్నమొనర్చి లోకకంటకుడగు కంసుని సంహరించి జగత్కల్యాణ మొనర్చెను.

శ్రీకృష్ణునితో అర్జునునకును ఉద్ధవునకును కుచేలునకును సాగిన చుట్టరికమునుగూడ మన మిట గమనింప దగును. అర్జునుఁడు శ్రీకృష్ణునకు సవయస్కుఁడు, మేనత్తకుమారుడు వారి సఖ్యము లోకోత్తరము. శ్రీకృష్ణుడు పార్థునకు సారథియునై అతని గుఱ్ఱముల కడిగెను!

ఉద్ధవుడును శ్రీకృష్ణు నెడబాసియుండలేని మిత్రుఁడు. కాని అతని డెందమున నొకప్పుడు తాను భక్తశ్రేష్ఠుఁడ నను అహంకారము పొడసూపగా గోపికల భక్తి నతడు చూచును గాక అనుకొని శ్రీకృష్ణు డతనిని గోపికలయొద్దకు పంపును. వారి భక్త్యుత్కటతను స్వయముగ జూచి ఉద్ధవుడు వారినే ఇట్లు ప్రార్థించెను —
*''కల్యాణులారా, తమవారి నెడబాసియుండుట యెంతటివారికిఁ గష్ట మగు. అంత కష్ట కార్యంబునకుఁ గూడ మీరు సాహసించితిరి. సర్వార్థసాధనంబునకు ధర్మంబు మూల మగు. దానిని గూడ మీరు త్యజించితిరి. ఎట్టకేలకు శ్రుతిమృగ్యమైన ముకుందపదంబును గాంచితిరి. పరమ పుణ్యవతులారా, మీ పాదరేణువుపైన సోకినఁ జాలు. అందులకుగా నేను బృందావనమందుఁ జెట్టుగానో, గుట్టగానో, తీఁగెగానో యోషధిగానో పుట్టుదుఁ గాక. మీ బృందావనవిహారంబులందు మీ పాదధూళి నాపయి పడుఁగాక.''

కుచేలోపాఖ్యానమున శ్రీకృష్ణకుచేలుర సఖ్యము స్పృహణీయముగ వర్ణింపబడియున్నది. సాందీపనియొద్ద ఈ యిరువురు సహాధ్యాయులు. విద్యాభ్యాసానంతరము విడిపోయిరి. కుచేలుడు వివాహితుడై బహుసంతతి గలవాడయ్యెను. జితేంద్రియుడు ప్రాప్తసంతుష్టుడు, సదా భగవద్గతచిత్తుడుగ నత డుండెను. కాని అతనియిల్లాలు పేదఱికము నోర్వలేక 'శ్రీకృష్ణుని దర్శించి ర' మ్మని అతనిని బంపును. కుచేలుఁడు ద్వారకకు బోవుచు శ్రీకృష్ణున కర్పింప తనయొద్ద వే ఱేమియు లేక పోగా కొంత అటుకుల నొక బొంతలో ముడుచుకొని తీసికొని పోయెను. †''శ్రీకృష్ణభగవానుఁడు దూరాననే కుచేలుని గుర్తించి పాన్పునుండి తటాలున లేచి యెదురేఁగి కవుంగిట గ్రుచ్చి యాదరించి యానందబాష్పములు నించుచు నవ్విప్రునిఁ జేయిఁబట్టి తెచ్చి తనపాన్పుపయిఁ గూర్చుండఁబెట్టి స్వయముగాఁ బూజాద్రవ్యంబులు గొనివచ్చి పాదంబులు గడిగి లోకపావనమైన యా విప్రపాదజలంబులఁ దలఁదాల్చి దివ్యచందనం బలఁది పుష్పమాల లర్పించి ధూపదీపంబు లిచ్చి తాంబూలంబును గోవును నివేదించి 'మిత్రవర్యా, స్వాగతమే కదా' యని యడిగెను. కేవలము శుష్కించి నరాల ప్రోవుగా నున్న యా పేదపాఱుని గోచిగుడ్డ రాయనిఁ గృష్ణుఁ డంతభక్తిప్రీతులతో నర్చించుట రుక్మిణీదేవి చూచి యాశ్చర్య మందియుఁ

* దొడ్డభాగవతము, III-248.
† దొడ్డభాగవతము, III-

బతిప్రతామణి గావున భర్తృహృదయంబు గ్రహించి తాను చామరంబుఁ జేతఁబట్టి వీచుచు నవ్విప్రునకు నుపచారంబులు చేయసాగెను. ......కుచేలుని కొంగుముడి కృష్ణుని కంటఁ బడెను. కృష్ణుఁ డది చూచి 'విప్రోత్తమా, నాకై యేదేనియు నుపహారంబు దెచ్చితివా? భక్తు లణుమాత్రం బిచ్చిన నయ్యది నిండు ప్రేమతో నియ్యంబడును గావున నాకుఁ గొండంత యగు. భక్తిలేని యర్పణము మేరువైనను నాకుఁ బ్రీతిఁ గూర్పదు. పత్రమో పుష్పమో ఫలమో తుదకు గరిటెడు నీరో యేదేని భక్తితో నిత్తురేని దానిని మహాప్రీతితో గ్రహింతును. భక్తియే ప్రధాన మగు; పదార్థ గురుత్వము ప్రధానము గాదు' అని పలికెను. కుచేలుఁ డా మాటలు విని 'జగదీశ్వరుఁ డెక్కడ? నా తెచ్చిన యడుకు లెక్కడ? అవి శ్రీపతికి నెట్లు సమర్పింతు' నని లోలోన సిగ్గుపడి తలవంచి మిన్నకుండెను. భగవానుఁడు వానిభావము గ్రహించి 'ఈ బ్రాహ్మణుఁడు పతివ్రతయైన పత్ని బలవంతపెట్టగా సంపదర్థియై యిందు వచ్చెను. ఇతనికి దేవదుర్లభశ్రీల నీయ నగు' నని తలంచి, వాని కొంగుమూట విచ్చి యం దడుకు లుండుటఁ జూచి ''మిత్రమా, ఇంతకన్న నాకుఁ బ్రియపదార్థంబు గలుగ'' దనుచుఁ బిడికెడు తీసికొని భుజించి వేఱొండు పిడికెడు గ్రహింప నుండెను. రుక్మిణీదేవి యది చూచి భర్త చేయిపట్టుకొని 'విశ్వాత్మా, నీ వారగించిన పిడికె డడుకులతోనే యీ పేద బ్రాహ్మణునకు నీ తలంచినట్లుగా నిహపరంబుల రెంట సర్వసంపత్సమృద్ధి చేకూరును' అని యడ్డుపడెను. ...కుచేలు డంత తన యూరు చేరి చూచుకొనుసరికి ఇతని పేదగుడిసె కుబేర సంపత్సంపూర్ణ మగు భవనరాజముగ మాఱి యుండెను. దీనినే శ్రీ వేదాంతదేశికులవారు 'ధానాముష్టిముచే కుచేలమునయే ధత్తేస్మ విత్తేశతామ్'

ప్రీతి నటుకులం బిడికె డర్పించినట్టి
మిత్రుని కుచేలుని కుబేరు మీఱఁ జేసె.

అని స్తుతించిరి.

ఇట్లు శ్రీకృష్ణుని పలువురు పలువిధముల నుపాసించిరి. యశోదానందులు దేవకీవసుదేవులు పుత్రభావమున; ఉద్ధవార్జునకుచేలురు మిత్రభావమున; గోపికలు 'ప్రాణకాంత' భావమున; గోకులవాసులు 'జగద్రక్షక' భావమున. అందఱిని అత డాదరించెను. భగవద్గీతలో 'యే యథా మాం ప్రపద్యన్తే తాం స్తథైవ భజామ్యహమ్' 'ఎవరు నన్ను ఏరీతి నాశ్రయించిన వారి నారీతి నాదరింతు' నని ఆయనయే చెప్పెనుకదా.

ఆసి ం

శ్రీ పున్నావఝ్ఝల సీతారామబ్రహ్మంగారు

స్వాభావికం, సర్వజనీనం'

దేవు డున్నాడని చెప్పినవారు వైదిక ఋషులు మాత్రమే కారు. భగవదాస్తిక్యాన్ని ఉద్ఘోషించిన మహాత్ములు అన్ని కాలాలలోను, అన్ని దేశాలలోను కలరు. ఈశ్వరుని ఉనికి ఇతరు లెవరో ఒక వార్తగా మన చెవిని పడ

వేస్తేనేగాని తెలియనంతటి పరాయివిషయం కాదు. ఒకానొక ప్రవక్తయందు అమోఘమైన భక్తి కుదిరితేనేగాని గ్రహించడానికి సాధ్యం కాని అస్వాభావిక విషయంకాదు. కేవలం తర్కంచేసే నిర్ణయంతో సంతృప్తిపడవలసిన పరోక్షవిషయంకాదు. విద్యాధికులకు మాత్రమే బోధపడి, సామాన్యులకు అవగాహనకాని బుద్ధిగతవిషయంకాదు. సమస్త సృష్టి భగవంతుని ప్రకాశమే. ప్రకృతియందలి ప్రతివస్తువు, ప్రతి దృశ్యము మన కతీతమైన శక్తినో, సౌందర్యాన్నో, ప్రజ్ఞనో, మహిమనో స్ఫురింపజెయ్యడం లేదా? జీవిత సంఘటనలు, చావు పుట్టుకలు, విచిత్రానుభవాలు, వివిధానుబంధాలు, సంయోగ వియోగాలు, మన శరీర యంత్ర నిర్మాణం, ఈ యంత్రంలో మన ప్రయత్నం లేకుండానే మనకొఱకు నిరంతరం క్రమబద్ధంగా సాగుతున్న వ్యాపారాలు జ్ఞానాత్మకమైన శాసనాన్ని తలపింపజెయ్యడంలేదా?

పుట్టిన ప్రతిజీవి గిట్టక తప్పదని ప్రతివారికి తెలుసు. జీవులవయస్సులను గాని, సమయ సందర్భాలను గాని, ఔచిత్య అనౌచిత్యాలను గాని మృత్యుదేవత పరిగణించదని తెలియనివారు లేరు. ఎవ రే ఘడియలో చనిపోతారో ఎవరికీ తెలియదు. మృత్యువు క్షణమైనా ముందుగా చెప్పిరాదు. కాని, అందఱు తమ మృత్యువును గుఱించిన ఆలోచనే లేకుండా తమ భావిభాగ్యోదయాన్ని గుఱించి ఆలోచనలు చేస్తున్నారు; ఉత్సాహంతో జీవిత వ్యాపారాలు నిర్వహిస్తున్నారు. ఎందుచేత? పోనీ, మృత్యువంటే ఎవరికీ భయంలేదా? మృత్యువు పేరు చెబితే గడగడలాడనివారు లేరు. ముచ్చెమటలుపోయనివారు లేరు. ఆత్మీయుల వియోగానికి వెక్కివెక్కి దుఃఖించనివారు లేరు. చీకటిలో తాడును చూచి పాము అని భ్రమపడితేనే పైప్రాణాలు పైనపోతవి కదా! తాను చితిమీది కెక్కడం నిశ్చయమన్న సత్యం హృదయాన నాటుకుంటే చిత్తస్వాస్థ్యం ఉంటుందా? అనుక్షణం మృత్యుదేవత వికటాట్టహాసంతో మనచుట్టూ చిందులుత్రొక్కుతూ ఎన్నెన్నో జీవులను తనపొట్టనుపెట్టుకుంటున్న సంగతి ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నప్పటికీ, మృత్యువుమాట చెవిని బడితేనే బెదరిపోతున్నప్పటికీ తమకు మృత్యువు కలదన్న భయాందోళనలు లేకుండా, నిశ్చింతగా, ఉల్లాసంతో జనులు జీవితాన్ని అనుభవించగలుగుతున్నారు. తమకు చావు నిజమని హృదయంతో ఎవ్వరూ నమ్మలేకపోతున్నారు—ఏమి ఈ చోద్యం?

పొగడ్తలకు ఉబ్బితబ్బిబ్బులుకానివారు లేరు కదా! దేవతలు మొదలుకొని తిర్యగ్జంతువుల వఱకు సర్వజీవులు ముఖస్తుతులకు వశమైపోతున్నవి. పూర్వం రాజులు వేటలలో కుక్కలను ఉపయోగించేవారు. ఒక్కపరుగున పోయి మృగాలను పట్టుకొనితీరాలని జాగిలాల కుతూహలం. మృగం చిక్కక తప్పించుకొని పోయినదా, తల కొట్టి వేసినట్టు కుక్కలు నిరుత్సాహంతో చతికిలపడేవి. అంతట మృగయులు వాటిని సమీపించి, వీపు నిమిరి, భుజంతట్టి, కుషామత్ చేసేసరికి అవి అపూర్వమైన పౌరుషం, సాహసం ప్రదర్శించి చెంగునపోయి వేటజంతువులను పట్టితెచ్చేవి. నెత్తిమీద రూపాయిపెడితే, నయాపైస విలువచెయ్యనివారు కూడా "నీ అంతటివారు లేరు. నీవుకాబట్టి ఈపనిచేశావు. మఱెవరివల్ల అవుతుంది? నిజానికి ఈ మాట నీ ఎదుట అనవలసినది కాదు" అనగానే ఏనుగు అంబారీమీద కూర్చోబెట్టి మేళతాళాలతో ఊరేగించినంతగా పొంగిపో

తాడు. స్తోత్రపాఠాలను అసహ్యించుకునేవారు, తమ అనర్హతలను బాగా తెలుసుకున్నవారు కూడా తమకే తెలియకుండా చల్లగా పొగడ్తలకు లోబడిపోతారు. తమ్ముగురించి చెబుతున్న మాటలు పొగడ్తలే అని గ్రహించినప్పటికీ సంతోషం తగ్గదు. శీతకాలంలో వేడినీళ్ళ స్నానంలాగా సుఖంగా ఉంటుంది. స్తుతివిద్యలో ప్రవీణులైనవారు అదనుచూచి పదునుగాచేసే స్తోత్రాలకు శత్రువులు సహితం మిత్రులుగా మారిపోతారు. అనేక మానసిక వ్యాధులకే గాక, కొన్ని శరీరరుగ్మతల చికిత్సకుకూడా "ఆత్మవిశ్వాసం పూరించడం" పేరుతో, "సుర్భ్రిషలను తొలగించడం" పేరుతో పొగడ్తలు ఔషధాలుగా వినియోగింపబడుతున్నవి. కొంచె మించుమించుగా ప్రతివారు హనుమంతునివలె తమశక్తి తెలుసుకొనలేనివారే. తమ అల్పత్వం స్పష్టంగా గ్రహించినప్పటికీ, లేని సుగుణాలు ఉన్నట్టు, ఉన్న అవగుణాలు లేనట్టు శ్లాఘిస్తుంటే మంత్రముగ్ధులయిపోవడానికి కేమి కారణం?

స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యం అక్కరలేదనేవారు లేరు. నిజానికి అవి ఎక్కడ ఉన్నవి? అవి వినబడేవేగాని కనబడేవికావు. ఎవరు స్వేచ్ఛావిహారులు? ఎవరు స్వతంత్రులు? ప్రతివారు ఒక విషయంలో స్వతంత్రులయితే నూఱువిషయాలలో పరతంత్రులు. ఆకలిదప్పులు లేనివారెవరు? చావుపుట్టుకలను జయించిన వారెవరు? మనదేహంలోని రక్తం మన అనుమతి లేకుండానే ప్రవహిస్తున్నది. శ్వాసక్రియ మన ఆజ్ఞకొఱకు వేచిఉండడంలేదు. మన ఇచ్ఛాజ్ఞాన క్రియాశక్తులు సహితం, ఆ ప్రవృత్తుల ప్రేరేపణ మనకు ఒత్తిడి కలిగించినప్పుడే పని చేస్తున్నవి. మనం ఆలోచన చేస్తామనడం కంటె ఆలోచన మనకు తోస్తుందనడమే ఎక్కువ నిజం. సమస్త విశ్వము స్థలంచేత, కాలంచేత, కార్యకారణ సూత్రంచేత శాసింపబడుతున్నది. దేహధారి అయిన వాడెవ్వడు సర్వసంపూర్ణ స్వతంత్రుడు కాలేడు. అయినప్పటికీ ప్రతిజీవి తన బ్రతుకుకంటెకూడా స్వాతంత్ర్యాన్నే అధికంగాపరిగణిస్తుంది. జీవికి ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాలకంటె స్వాతంత్ర్య పిపాసే ఎక్కువ సహజం. బిచ్చగాడు ఒక్కపూట గంజిత్రాగుతూ స్వేచ్ఛగా బ్రతకడానికి ఇష్టపడతాడు శరణాలయంలో చేరి, అక్కడి నిర్బంధాలకు కట్టుపడ్డానికి సమ్మతించడు. పక్షి సహితం వేళకు కావలసినంత మేత మేస్తూ, సురక్షితంగా పంజరంలో బంధింపబడ్డానికి అంగీకరించదు. ఆహారం కొఱకు వెదకుకొనవలసివచ్చినా, అపాయాలను ఎదుర్కొనవలసి వచ్చినా అంతరిక్షంలో స్వేచ్ఛగా విహరించాలనే కాంక్షిస్తుంది. జీవుల స్వాతంత్ర్యతృష్ణకు అంతు లేకున్నది. ప్రతిజీవి ర్వసృష్టిపై ఆధిపత్యం వహించాలని కోరుకుంటుంది. మృగతృష్ణవంటి ఈ స్వాతంత్ర్యంకోసం ఆరాటపడ్డానికి అర్థమేమిటి?

ఎంతటి పాపాత్ముడుకూడా తాను నిజంగా పాపి నని అంతరాంతరంలో విశ్వసించలేడు. ఒకచెంప తన దౌర్బల్యంసంగతి తనకు బాగా తెలిసినప్పటికీ, బుద్ధిపూర్వకంగా దారుణమైన పను లనేకం చేస్తున్నప్పటికి తన స్వభావమే పాపమయ మని, తాను శిక్షార్హుడనని, క్షమార్హుడను కానని భావించడు. సంఘ మర్యాదను, సంప్రదాయాన్ని మన్నించి తానుజేసే యీపనులు కొన్ని చెడ్డవే అని ఒప్పుకోవచ్చు. కాని, తన దుష్టత్వానికి తనయం దెవ్వరు ఆదరాభిమానాలు చూపరాదని, తన్ను బహిష్క-

రించాలని, హింసించాలనిభావించే వారెవరైనా ఉన్నారా? తాను ఉరిశిక్షకు, చిత్రవధకు అర్హుడనని వేయిమందిని చిత్రహింసచేసినవాడు కూడా తలంచడు. ఎందుచేత? తమ్ము తాము ద్వేషించుకునే వారెవ్వరూ లేరు. ఎటువంటి దుర్మార్గుడైనా తన దుష్టవర్తన విషయమై నిశ్చింతగా ఉండగలగడానికి, తన దుష్ట ప్రవర్తన లాభదాయకంగా ఉన్నప్పుడు మరింతగా ఆనందించగలగడానికి హేతువేమిటి?

సుఖపడాలనే కోర్కె లేని జీవి పుడమిని లేనిజీవి. ఎవరేపనిచేసినా, ఏపని చెయ్యడం మానివేసినా సుఖంకోసమే. సుఖసాధనకు దుఃఖనివారణకు ఒక్కొక్కజీవి ఎంతెంత శ్రమ పడుతున్నది! భవిష్యత్తులో లభించగలదనుకునే సుఖం కోసం ఎన్నెన్ని కష్టాలను ఏరికోరి తెచ్చిపెట్టుకుంటున్నారు! నాగరకత ఎక్కువవుతున్నకొద్దీ ఎన్నెన్నో సుఖాలను ఊహించుకొని వాటినిపొందడానికి ఆరాటపడుతున్నారు. ''ఆశవలదు. తృప్తిచెందుడు'' అని అనాదిగా మహాత్ములు ఉపదేశిస్తునే ఉన్నారు. కాని, ఉపదేశం ఫలించినట్టు కనబడదు. సుఖాన్వేషణలో సుఖానికి బదులు దుఃఖమే బహుళంగా ఎదురవుతున్నది. సుఖం కలిగినప్పుడు కూడా మొదట ఆశించినంత సుఖం అనుభవంలోకి రావడంలేదు. అనుభవంలోకి వచ్చిన సుఖం నిలవడం లేదు. సుఖం ఈ వస్తువులో ఉన్నదని ఒకప్పుడు, ఆ వస్తువులో ఉన్నదని మఱొకప్పుడు వాంఛ కొరివిదయ్యం లాగ భ్రమ గొలుపుతూ జీవులను ఒక వస్తువునుంచి మఱొక వస్తువుకు పరుగెత్తించి, ముప్పుతిప్పలు పెడుతున్నది. సుఖం అనుభవంలోకి రాక పోవడంచేత ఆస్తిపాస్తులను ఆర్జించి, నిల్వచేసి, వృద్ధిచేసి, జాగ్రత్తచేసి వాటిని తలుచుకొంటూ సంతృప్తిపడదామనిపిస్తుంది. వస్తువుపై యాజమాన్యంకొఱకు మనస్సు ఆరాటపడుతుంది. ఈ సుఖాభిలాషకు అర్థమేమిటి? శతవృద్ధు సహితం భవిష్యత్తునందు ఆశ విడిచిపెట్టలేక పోతున్నాడు—ఏమి ఈ ఆశ్చర్యం?

ఎల్లకాలం సర్వజీవులలో గల ఈ పరస్పర వైరుధ్యాల అంతర్యమేమిటి? ఏతర్కశాస్త్రం, ఏమనస్తత్వశాస్త్రం, ఏ భౌతికవాదం, ఏఅజ్ఞేయవాదం, ఏ ద్రవ్యవాదం, ఏ నాస్తికవాదం ఈ మర్మాన్ని భేదించగలదు? ఒక కార్యానికి గల కారణాన్ని ఆకార్యంలోనుంచే చూపాలి గాని బయట దేనితోనో ముడిపెట్టిచెప్పడం తాత్త్విక వైఖరికి, వైజ్ఞానిక వైఖరికి విరుద్ధం. ఈ వైపరీత్యాలకు వేదాంతశాస్త్రం చెబుతున్న అర్థమిది: మృత్యువు సమీపించలేనిది, ఎన్ని పొగడ్తలకైనా అర్హత కలిగినది, బ్రహ్మాండమంతటిని శాసిస్తున్నది, సర్వతంత్ర స్వతంత్రమైనది, పాపం తాకలేని పరమపవిత్రమైనది, సర్వసుఖాలకు నిలయమైనది, నిరంతరం ఏకవిధంగా ప్రకాశించేది, ధ్రువతారవంటిది జీవునియందున్నది. స్వయంప్రకాశమైన ఆ ధ్రువతారే భగవంతుడు. దేహాలెన్ని దగ్ధమై పోతున్నా, మనశ్శరీరాలెంత దుర్బలములైనా, పరతంత్రములైనా, జీవితమెంతగా మోయలేని బరువుగా ఉన్నా అంతరాళంలోని ఆ తేజఃపుంజమే మించి ప్రకాశించి తన్ను తాను నిరూపించుకుంటున్నది.

(సశేషము)

ధర్మ విజయము

శ్రీ ఓగోటి ఆనందరాముగారు, బి. ఏ. (ఆనర్సు)

ప్రాచీనకాలములో యూదులు ప్రఖ్యాతి చెందియుండినారు. వారు ఏకేశ్వరోపాసకులు. మోసెసు ధర్మముల ననుసరించి ప్రవర్తించుచు, ప్రవక్తలవల్ల తమ కాధ్యాత్మికౌన్నత్యము లభింప గల దని విశ్వసించిరి. వారిని ధర్మమార్గములో నడిపించుటకు దశాజ్ఞలు నిర్దేశింపబడినవి. జెరూసలేములో ఒక మహోన్నత దేవాలయములో వారు సకలవిధములైన లాంఛనములతో పూజాదికములు నిర్వర్తించుకొనుచుండిరి.

ఆకాలములో ఎక్కువ అభ్యున్నతి చెంది యుండుటవలన వారిలో గర్వము ప్రబలినది. తాము భగవంతుని అభిమానపుత్రుల మని తమ ఇరుగుపొరుగు రాజ్యములను జయించి, పాలింపవలసినంతటివార మని విఱ్ఱవీగ సాగిరి. దీనితో ఆధ్యాత్మికపతనము ప్రారంభమైనది. భగవంతునిపట్ల సహజమైన ఆసక్తి తగ్గి బాహ్యాడంబరము అధికమైనది. దేవాలయములో పూజారులు మతగ్రంథముల అంతరార్థము మఱచి, యాంత్రికముగ పూజలు జరుపుచుండిరి. మతమనగా దేవాలయమునకు పోయి పూజలు జరుపుటమాత్రమే అన్న భావము ప్రబలమైనది. దేవాలయప్రాంతములోఅంగళ్ళు వృద్ధియైనవి. వానిలో పూజాద్రవ్యములు, బలి పశువులు విపరీతపు ధరలకు విక్రయింపబడు చుండినవి. దేవాలయాధికారులు, పూజారులు కూడ ఈదుర్వ్యాపారములో పాల్గొని ధనికులైనారు. ఆలయప్రాంగణములో వంచన, మోసము క్రూరత్వము ప్రబలినవి. దేవుని కొఱకు నిర్మించిన ఆలయములో అనేకదురంతములు జరుగసాగెను. యూదులగురువులైన జెర్మియా మొదలగువారే ఈ వినాశనము గుర్తించి వారిని తమ దుశ్చేష్టలను నిలిపి వాస్తవమతము నవలంబింపు డని హెచ్చరించిరి. ప్రపంచమును ఈదురదృష్టపరిస్థితిలో నుండి ఉద్ధరించుటకు ఒక దేవదూత అవతరించు నని వారు విశ్వసించిరి. అతడే జీససుక్రైస్తు.

బెత్లెహేములో మేరీయను కన్యయు జోసెపు అను యువకుడును నివసించుచుండిరి. పెద్దలు వారికి వివాహముచేయ నిశ్చయించిరి. ఇంతలో ఆమె గర్భవతిగా నుండుట తెలిసి జోసెపు ఆమెను విడనాడసంకల్పించెను. అప్పు డొక దేవదూత అతనికి స్వప్నములో ప్రత్యక్షమై "నీభార్యను స్వీకరించుటకు భయపడకుము. ఆమె పరిశుద్ధాత్మవలన గర్భవతియైనది. ప్రజలను పాపపంకమునుండి రక్షించు కుమారుని ఆమె కనును. ఆయనకు జీససు అని నామకరణముచేయు" మని ఆదేశించెను. జోసెపు దానిని తు. చ. తప్పక పాటించినాడు.

క్రైస్తుప్రభువు జన్మించినప్పుడు లోకములో శుభసూచకచిహ్నము లనేకములు గోచరించెను. అది తెలిసికొన్న కొందఱు జ్ఞానులు ప్రభువైన జీససును వెదకుచు బయలుదేఱినారు. అప్పుడు యూదుదేశమును జెరూసలేము ముఖ్యపట్టణముగా హేరోదు రాజు పరిపాలించుచుండినాడు. వారు ఆరాజుదగ్గఱకు

పోయి "యూదులకు రాజుగాపుట్టినవాడు ఎక్కడ ఉన్నాడు? ఆయననక్షత్రమును చూచి నాము, ఆయనను పూజింపవలెనని తహతహ పడుచున్నా" మనిరి. ఇది విని రాజును ప్రజలును కలవరపడిరి. వెంటనే హేరోదు మతాధికారులను విచారించి క్రైస్తు బెత్లెహేములో పుట్టు నని, నక్షత్రము గోచరించిన కాల మిది యని తెలిసికొనెను. అతడు జ్ఞానులను పిలిచి "మీరు వెళ్లి ఆశిశువునుగూర్చి తెలిసికొని రండి" అని వారిని బెత్లెహేమునకు పంపినాడు. వారు బయలుదేఱగనే ఇదివరలో చూచిన నక్షత్రము వారిముందు పోసాగెను. అది దేవుని కుమారుని సమీపించి ఆగిపోయినది. అత్యంతానందముతో వారు క్రైస్తుప్రభువుదర్శనము చేసికొని, కానుక లర్పించినారు. ఆరోజురాత్రి వారికి స్వప్నములో "హేరోదునొద్దకు మరలి పోవ" ద్దని దైవసందేశము వచ్చెను. అందుచేత ఆ జ్ఞానులు వేఱొకమార్గములో స్వస్థానములు చేరినారు.

ఇంతలో జోసెపునకు ఒకస్వప్నమువచ్చెను. దేవదూత ప్రత్యక్షమై "హేరోదు శిశువును సంహరించుప్రయత్నములు చేయును. మీరు ఈజిప్టునకు పొండు" అని యానతిచ్చెను. . వెంటనే జోసెపు రాత్రికిరాత్రే శిశువును మేరీని తోడ్కొని ఈజిప్టునకు వెళ్లెను. వారు వెళ్లిన తర్వాత హేరోదు బెత్లెహేమునకు వచ్చి, జ్ఞానులు వెళ్లిపోయినది తెలిసికొనెను. వారు మరలి వచ్చి శిశువువర్తమానము తెలుపలేదని మహాగ్రహము చెంది", "వీరిలో ఒకడైయుండడా" యని రెండు సంవత్సరములలోపు మగశిశువు లందఱిని వధించెను.

హేరోదుమరణించినతర్వాత జోసెపు, మేరీ, జీసను ఇస్రాయేలుదేశమునకు వెళ్లిరి. అచటినుండి గలిలియా ప్రాంతమునకుపోయిరి. ఆదినములలో జోర్దానునదీతీరమున 'జా' నను మహానుభావు డుండెను. అసంఖ్యాకప్రజలు ఆయనయొద్దకు వచ్చి తమ పాపములను ఒప్పుకొని, జోర్దానునదిలో బాప్తిసము పొందుచుండిరి. ఆయన "స్వర్గరాజ్యము ఆసన్నమైనది. పునీతమనస్కులు కండు. నా వెనుక వచ్చువాడు నాకంటె శక్తిమంతు"డని జీససును గూర్చి ప్రకటించుచుండెను. జీససుకూడ బాప్తిసము పొందుటకై ఆయనదగ్గఱకు వచ్చెను. జాను "నాకంటెను శక్తిమంతుడవైన నీకు నేను బాప్తిసము ఇచ్చుట సరికా" దని అభ్యంతర పెట్టెను. కాని జీసను బలవంతమువల్ల ఆయనకు బాప్తిసము నిచ్చెను. క్రైస్తు బాప్తిసము పొంది నీళ్లలోనుండి బయటికిరాగానే దైవాత్మ పావురమువలె ఆప్రాంతమున విహరించెను. "ఈయనే నాప్రియపుత్రు" డని ఆకాశవాణి పల్కినది.

అంతటితో క్రైస్తుకు పరిశోధన ప్రారంభమైనది. ఆయన దురారణ్యమధ్యమునకు తీసికొనిపోబడెను. నలువదిరోజులు ఆయన ఉపవసించినాడు. అప్పటి కాయనకు ఆకలి వేసినది. సైతాను ఆయనదగ్గఱకు వచ్చి "నీవు దేవుని కుమారుడవైనచో. ఈరాళ్లురొట్టె లగునట్లు ఆజ్ఞాపింపు" మనెను. దానికి జీసను—"రొట్టెలవల్ల కాదు, దేవునిపల్కులవల్ల మనుష్యులు జీవించెదరు" అనెను. అప్పుడు ఆయనను సైతాను పరిశుద్ధపట్టణదేవాలయగోపురముపైకి తీసికొనిపోయి "నీవు భగవత్పుత్రుడవైనచో క్రిందికి దుముకుము. దేవదూతలు నిన్నెత్తుకొందురు" అని చెప్పినాడు. అది విన్న జీసను "దేవుని శోధింపరా" దని బదులుపల్కెను. తర్వాత సైతాను ఆయన

నొక గొప్పకొండశిఖరముపైకి తీసికొనివెళ్లి ఇహలోకరాజ్యములను, వానివైభవసంపదలను చూపి "నాకు సాగిలపడి నమస్కరించిన ఇవన్నియు నీవి అగును" అని ప్రలోభపెట్టెను. క్రైస్తు ఈమాటలను అసహ్యించుకొని "ఓసైతానూ, దూరముగా పో. దేవునికి మాత్రమే అభివాదనము చేయవలెను" అని చెప్పెను. సైతాను పాఱిపోయెను. అప్పుడు దేవదూతలు వచ్చి భగవత్పుత్రునికి పరిచర్యలు చేసినారు.

పిమ్మట జీసను ఇరుగుపొరుగు దేశములలో సంచరించుచు ప్రజలకు సత్యజీవితమునుగూర్చి, దివ్యసందేశము లీయ సాగెను. కొంతమంది శిష్యులను సమకూర్చుకొని, ప్రజలకు కల్గిన బాధలు నివారించుచు సంచరించెను. ఈమాహాత్మ్యముచూచి అనేకు లాయన ననుగమించిరి. అప్పు డాయన సమీపములో ఉన్న కొండ నెక్కి ఆజనసమూహమును చూచి ఈవిధముగా ప్రబోధించినాడు: "ఆత్మవిషయమై దీనులైనవారు ధన్యులు. పరలోకరాజ్యము వారిది. దుఃఖపడువారు ధన్యులు. వారు ఓదార్పబడుదురు. సాత్వికులు ధన్యులు. వారు భూలోకమును స్వాధీనము చేసికొందురు. నీతికొఱకు అంగలార్చి, తపించువారు ధన్యులు. వారు తృప్తిపొందుదురు. ఆత్మశుద్ధిగలవారు ధన్యులు. వారు దేవుని చూచెదరు. శాంతిదాయకులు ధన్యులు. వారే భగవత్పుత్రులు. నీతికొఱకు హింసను సహించువారు ధన్యులు. స్వర్గరాజ్యము వారిదే."

నానిమిత్తము జనులు మిమ్ములను నిందించినప్పుడు, అసత్యారోపణము చేసినప్పుడు తొణకక సంతోషముగానే ఉండవలెను. అందువలన స్వర్గములో మీఫలము ఎక్కువగును. పూర్వపుప్రవక్తలు ఈవిధముగానే హింసింపబడిరి.

మీసహోదరులపై కోపింపవద్దు. తనసహోదరునిమీద కోపపడు ప్రతివాడు విమర్శకు లోనగును. అతనిని ద్రోహి యనువాడు నరకాగ్నికి లోనగును. కావున బలిపీఠము మీద నైవేద్యము అర్పించునప్పుడు నీసహోదరునితో విరోధ మేమైనను కల దని జ్ఞాపకము వచ్చిన, అది అక్కడ విడిచి పెట్టి పోయి, నీ సహోదరునితో సమాధానపడి, అటుపిమ్మట అర్పణ సమర్పింపుము.

నీప్రతివాదితో నీవే సమాధానపడుము. లేకున్న అతడు నీపై వ్యాజ్యెము వేయును. న్యాయాధిపతి నిన్ను శిక్షించి బంట్రోతుకు అప్పగించును. నిన్ను చెరసాలలో త్రోయుదురు. కడపటికాసు చెల్లించువఱకు అక్కడ ఉండవలసినదే.

వ్యభిచారము చేయవద్దని చెప్పు మాటను మీరు విన్నారు కదా. పరస్త్రీని మోహముతో చూచు ప్రతివాడు అప్పుడే తన హృదయమందు ఆమెతో వ్యభిచరించినవాడగును. నీ కుడికన్ను నిన్ను ప్రలోభపెట్టిన దానిని పెరికి పాఱవేయుము. నీదేహమంతయు నరకములో బడకుండ నీ అవయవములలో ఒకటి నశించుట నీకు ప్రయోజనకరము గదా!

ఎంతమాత్రము ఒట్టుపెట్టుకొనవద్దు. 'ఆకాశముతో' డనవద్దు. అది దేవుని సింహాసనము. 'భూమితో' డనవద్దు. అది ఆయనపాదపీఠము. 'నీతలతో' డని ఒట్టుపెట్టుకొనవద్దు. నీ వొక వెంట్రుకనైనను తెలుపుగా గాని నలుపుగాని చేయలేవు.

"కంటికి కన్ను పంటికి పల్లు" అను మాట మీరు విన్నారు కదా! కాని స్వర్గమునం

దున్న మీ తండ్రికి తగిన పుత్రులవలె మీ శత్రువులను ప్రేమింపుడు మిమ్ములను హింసించువారి కొఱకు ప్రార్థన చేయుడు

మీ ప్రార్థనాదికములలో వేషధారులవలె ఉండవద్దు. ధర్మము చేయునప్పుడు నీధర్మము రహస్యముగా నుండునిమిత్తము నీ కుడిచెయ్యి చేయునది నీయెడమచేతికి తెలియకఉండవలెను. ప్రార్థనచేయునప్పుడు మనుష్యులకు కనబడవలె నని సమాజమందిరములలోను, వీథులమూలలలోను నిలిచి ప్రార్థన చేయవద్దు. గదిలోనికి వెళ్లి తలుపు మూసి రహస్యముగ నీతండ్రిని ప్రార్థింపుము. అప్పుడు వ్యర్థప్రలాపములు చేయ వద్దు. అడుగకయే ఆయన మీ కవసరమైనవి ప్రసాదించును.

కాబట్టి మీ రీలాగున ప్రార్థనచేయుడు— స్వర్గలోకమందున్న మాతండ్రీ, నీ నామము పతితపావన మగుగాక. నీరాజ్యము వచ్చుగాక. నీయానతి స్వర్గమునందు నెఱవేఱుచున్నట్లు భూమియందును నెఱవేఱు గాక. మా అనుదినాహారము నేడు మాకు దయచేయుము. మాఋణస్థులను మేముక్షమించినట్లు మమ్ములను క్షమింపుము. మమ్ములను శోధనలోకి తేక తప్పింపుము!

భూమిపై మీకొఱకు ధనము సమకూర్చుకొనవద్దు. ఇక్కడ అది నశించును. పరలోకమందు మీకొఱకై ధనము కూర్చుకొనుడు. అచ్చట అది త్రుప్పు పట్టదు. దొంగలు దొంగిలింపరు. మీరు దేవునికిని సిరికిని — రెంటికి దాసులుగా ఉండలేరు. కాబట్టి ధనమోహము వద్దు. ఆహారముగూర్చి, వస్త్రములగూర్చి కూడ చింతింపవద్దు. పక్షులను దేవుడు పోషించుట లేదా. అడవిగడ్డిని – నేడు ఉండి రేపు పోవు గడ్డిని దేవుడు అలంకరించును. కాబట్టి వానికంటె శ్రేష్ఠులైన మీ అవసరములు తప్పక తీర్చును. మీరు మొదట ఆయన రాజ్యమును గూర్చి, నీతినిగూర్చి ఆకాంక్షపొందుడు.

మీ రితరులనుగూర్చి తీర్పు ఇయ్యవద్దు. నీకంటిలోని దుమ్ము గమనింపక నీసహోదరుని కంటిలోని ధూళి చూచు టెందుకు?

అడుగుడు మీకు ఈయబడును. వెదకుడు మీకు దొరకును. తట్టుడు మీకై (తలుపు) తీయబడును.

నాశనమునకు పోవుద్వారము విశాలము. దాని ద్వారా ప్రవేశించువారు అనేకులు. భగవంతునియొద్దకు పోవు ద్వారము ఇఱుకు. దానిని కనుగొనువారు కొందఱే.

నామాట వినువాడు రాతిపై ఇల్లు కట్టుకొన్నట్లు సురక్షితముగా నుండును. వాన కురిసినను, వఱదలు వచ్చినను, గాలి వీచినను అది కూలిపోక దృఢముగా ఉండ గలదు.

ప్రభువు ఆమహాప్రబోధము పూర్తిచేయగానే జనులు ఆశ్చర్యసాగరములో మునిగిపోయిరి. శాస్త్రమును గ్రుడ్డిపాఠముగ చెప్పునట్లు గాక, స్వానుభవము కలవానివలె జీససు ప్రభువు హృదంతరమునుండి ప్రసంగించెను.

అటుపిమ్మట బాధానివారణకొఱకై జీససు నొద్దకు వచ్చు జనసందోహము అవధులు మీఱినది. వీలైనంతత్వరలో వారికి స్వాస్థ్యము చేకూర్చుటకు ఆయన తన పండ్రెండుగురు శిష్యులకు అధికార మిచ్చెను.

కాని ఆయనమాహాత్మ్యము జెరూసలేము. ప్రధానయాజకులకు, ఫారిసీలకు అవగాహన కాలేదు. పైగా వారు ఆయననుగూర్చి వదంతులు ప్రచారము చేసిరి. "వాడు దయ్యముల రాజు కనుకనే దయ్యములను పాఱద్రోలుచున్నాడు" అనసాగిరి. అది విని ఆయన

"తనగోయి తానే త్రవ్వుకొను మూర్ఖుడెవ" డని బదులు చెప్పినాడు. కాని వారాయనను వీలుదొరకినప్పుడెల్ల చిక్కులో పడవేయవలె నని ప్రయత్నించినారు. ఒకసారి 'విశ్రాంతి దినమున' ఆయన అవిటివానికి చేయి బాగు చేసెను. దానికి వారు 'ఈలాగున చేయ వచ్చునా?' అని ఆక్షేపించిరి. జీసను "మీలో ఎవరిగొర్రె అయినను ఈరోజు గుంటలో పడిన మీరు పైకి లాగరా? దానికంటె మనుష్యుడు శ్రేష్ఠుడు కాడా?" అని వారినోళ్ళ మూయించెను.

కాని వారప్పటినుండి ఆయనకు హాని చేయుటకు మార్గమన్వేషించుచుండిరి. త్రికాల వేదియైన క్రీస్తు తాను జెరూసలేముకు వెళ్లి అచ్చటి వారిచే వధింపబడుదు నని, మరణానంతరము మూడవదినమున పునర్దర్శన మిచ్చెద నని శిష్యులకు తెలిపినాడు.

కొంతకాలమునకు తర్వాత ఆయన జెరూసలేముకు వచ్చి అచ్చటి దేవాలయములో బోధింపసాగెను. ప్రధానయాజకులు, అధికారులు ఆయనదగ్గఱకు వచ్చి "ఈ అధికారము నీ కెవ డిచ్చె" నని ప్రశ్నించినారు. దానికి జీసను "జాను ఇచ్చిన బాప్తిసము ఎక్కడనుండి కలిగినది?" అని మాఱుప్రశ్న వేసెను. వారు "పరలోకమునుండి యందుమా, మీ రెందుకు అతనిని నమ్మలే దనును. జనులనుండి అందుమా, జనులే జానును ప్రవక్త అని విశ్వసించుచున్నా" రని తర్జనభర్జనలు చేసికొని క్రైస్తుకు బదులు చెప్ప లేదు. కాని జీసను ఊరకుండలేదు. వారితో ఈవిధముగా చెప్పినాడు: "ఒకనికి ఇద్దఱు కొడుకులు. అతడు వారిని తోటపనిచేయు మని ఆజ్ఞాపించినాడు. రెండవవాడు సరే యని వెళ్ల లేదు. పెద్ద కొడుకు వెళ్ల నని తర్వాత పోయి నాడు. ఇందులో ఎవ రుత్తముడు?" ఇది విని యాజకులు "పెద్దకొడుకే" అని చెప్పినారు. వెంటనే జీసను "అట్లే జానును నమ్మిన పాపులు, వేశ్యలు స్వర్గము చేరుదురు. మీ రతనిని విశ్వసింపలేదు" అని మందహాసము చేసెను.

ఇంతలో పస్కాపండుగ సమీపించినది. జీససును ద్వేషించువారు ఆయనను చంపుటకై కుట్ర చేయసాగిరి. దురదృష్టవశమున ఆయన శిష్యులలో ఒకడైన ఇస్కారియటుజూడా ప్రధానయాజకులదగ్గర ముప్పది వెండినాణెములు తీసికొని ఆయనను అప్పగించుటకు అంగీకరించినాడు. పస్కాపండుగ నాడు జీసను శిష్యులతో "మీలో ఒకడు నన్ను అప్పగించును" అని చెప్పెను. వారు కలవరపడిరి. ప్రతి ఒకడు 'నేనా' అని అడిగినాడు. జూడా "నేనా" అనగానే "అవును" అని పల్కినాడు క్రైస్తు.

పస్కాపండుగనాటిరాత్రి జీసను తనశిష్యులలో పీటరు, జేకోబు, జానులను వెంట పెట్టుకొని వెళ్లినాడు. వారిని వదలి కొంతదూరము పోయి ప్రార్థనలు చేసినాడు. మూడుసార్లు ప్రార్థించినతర్వాత వచ్చి వారితో సంభాషించుచుండెను. అప్పుడు జూడా ఆయుధములు ధరించిన ఒకజనసమూహముతోపాటు అక్కడికి వచ్చినాడు. జీససును సమీపించి కపటముగా "బోధకుడా, నీకు శుభము" అని అభినందించినాడు. అది విన్న జనసమూహము జీససును గుర్తించి ఆయనను పట్టుకొనిరి. తత్క్షణమే క్రైస్తు అనుచరు డొకడు కత్తి దూసెను. కాని కరుణామూర్తియైన ప్రభువు అతనిని ఈవిధముగా వారించినాడు: "కత్తి పట్టుకొన్నవాడు దానిచేతనే నశించును.

ఇప్పుడు నేను వేడుకొన్న నాతండ్రి నన్ను రక్షింపడా! కాని ఇ దంతయు జరుగవలసినట్లే జరుగుట నిశ్చయము.'' ఇది వినగానే ఆయన శిష్యులు ప్రభువును విడిచిపెట్టి కాలికి బుద్ధి చెప్పినారు.

జను లాయనను తీసికొని పోయిరి. ప్రధాన యాజకుడైన కయప అధ్యక్షతన సమకూడి ఆయన విరోధులు విచారణ మొదలుపెట్టినారు. కాని జీససుకు వ్యతిరేకసాక్షియే రాలేదు. కడపట ఇద్దఱు వచ్చి ''వీడు దేవాలయమును పడగొట్టి మూడుదినములలో కట్టగలడట'' అని చెప్పినారు. కయప ''నిజమేనా'' అని ప్రశ్నించినాడు. క్రైస్తు బదులుచెప్పినాడు— ''నీ వన్నట్టే ఇక మీఁద మనుష్య కుమారుడు సర్వశక్తుని కుడిపార్శ్వమున కూర్చుండును.'' అది విన్న సభ్యులు ''వీడు దేవదూషణ చేసెను. మరణమునకు పాత్రు'' డని నిశ్చయించినారు.

ఈఘోరవార్త విన్న జూడా ఉరితీసికొన్నాడు.

క్రైస్తు విరోధు లాయనను తీసికొనిపోయి అధిపతియైన పిలాతున కప్పగించిరి. అతడు జీససును ఆయనవిరోధు లప్పగించి రని తెలిసికొని ప్రభువును విడిచిపెట్టుటకు ఉపాయాన్వేషణ చేసినాడు. కాని దేవాలయాధికార్ల ప్రేరేపించుటవల్ల జనసమూహము ''క్రైస్తును సిలువవేయు'' మని కేకలు వేయుటచేత పిలాతుకు గత్యంతరము లేక పోయినది. నీళ్ళు తీసికొని చేతులు కడుగుకొని ''ఈయనరక్తము చిందుటకు నేను బాధ్యుడను కా''నని ప్రభువును సిలువవేయుట కప్పగించెను.

భటులు క్రైస్తును తీసికొని పోయి ముండ్ల కిరీటము పెట్టి, ఎఱ్ఱగుడ్డలు కట్టి, కొరడాలతో కొట్టి బందిపోటులతో పాటు సిలువవేసిరి. మానవచరిత్రలో ఇంతవఱకు జరిగిన ద్రోహకార్యములలో ఇది క్రూరాతిక్రూరము. మహాత్ములు మానవాళికొఱకు చేసిన త్యాగములలో జగద్రక్షకుడైన జీససుప్రభువు త్యాగము మహోన్నతమైనది. సిలువపైనుండికూడ ఆకరుణాళువు తన్ను హింసించినవారినిగూర్చి ''తండ్రీ, వా రేమి చేయుచున్నారో వారికి తెలియదు. వారిని క్షమింపు'' మని ప్రార్థించినాడు.

మధ్యాహ్నము మొదలు మూడుగంటలవఱకు ఆదేశమంతట చీకట్లు క్రమ్మెను. మూడుగంటలప్పుడు జీసస ''ఏలీ ఏలీ లామా సబక్తానీ?'' (దేవా, దేవా నన్నెందుకు విడిచితివి?) అని కేక వేసెను. కొంతసేపటికి మరల కేక వేసి స్వర్గములో నున్నతండ్రిదగ్గఱకు పోయినాడు. అప్పుడు భూమివణకెను. బండలు బద్దలైనవి. దేవాలయపుతెర రెండుగాచీలినది. ఆమహోత్పాతములకు జనులు భయపడి పోయినారు.

సాయంకాలము అరిమతయియయోసేపు అను భక్తుడు జీససుదేహమును సమాధి చేసెను. మూడు దినముల తర్వాత ప్రభువు సమాధినుండి లేచి వచ్చి తనశిష్యులను కలిసికొని ''మీరు సమస్తజనులను శిష్యులుగా చేయుడు. యుగసమాప్తివఱకు మీతోనే యుందును'' అని ఉత్సాహపఱచినాడు.

అవును నిజమే. నేటికిని జీససుక్రైస్తు ఆయన అనుచరులతో ఉన్నాడు. సర్వకాలముల వారిని కాపాడుచున్నాడు. కాని — ఒక మాట. జీససుక్రైస్తు అనుచరు లనగా తాము క్రైస్తవుల మని, ప్రపంచములో అధిక సంఖ్యాకులు తామే యని ఇతరుల నపహాసిం

చుచు విఱ్ఱవీగువారు కాదు. ఆయన జీవిత సందేశము అర్థముచేసికొని దాని ప్రకారము జీవించు పవిత్రమానవులే— ఏమతస్థులైనను— నిజమైన క్రైస్తవులు.

అటువంటి మహాత్ముడే గాంధి. ఆయన క్రీస్తు అపరావతారము. స్వాతంత్ర్యముకై పోరాటము ముమ్మరముగానున్న దినములలో కూడ ఆయన తన కార్యక్రమము పోలీసులకు తెలుపక దాప లేదు. దేశమునకు చాల గడ్డు రోజులలో అహింసపట్ల తన విశ్వాసము వీడ లేదు. భారతజాతీయ కాంగ్రెసు ఏకైకప్రతినిధిగా ఆయన రెండవరౌండుటేబిలు సమావేశమునకు వెళ్ళినప్పుడు జవహర్లాలు "హింసామార్గమున ఒకసంవత్సరములో స్వారాజ్యము సాధింతమా? అహింసామార్గమున ఒకశతాబ్దమునకు స్వతంత్రుల మాదమా" అని కేబులు పంపినాడట. గాంధీజీ లక్ష్యసిద్ధికి ఎంతజాగైనను 'అహింసా పరమో ధర్మః' అన్నారట. ఆయనక్రైస్తవత్వము ఎంత ప్రశంసనీయమైనదనగా — ఒకప్రసిద్ధ పాశ్చాత్య రచయిత "గాంధిజి క్రిస్టియనైస్‌డ్ అన్‌క్రిస్టియన్ క్రిస్టియానిటి" అని పొగడినాడు. కనుకనే ఆయన ఇంతవిశాలదేశమునకు రక్తపుబొట్టు చిందసీయక స్వారాజ్యము సముపార్జించినాడు.

దీనివల్ల తెలిసినది ఒకటే. అది అందఱికిని అప్పుడు ఇప్పుడు ఎప్పుడు తెలిసినదే—ధర్మము శాశ్వతమైనదని, అంతిమ విజయము దానిదే అని.

ధర్మ ఏవ హతో హన్తి
ధర్మో రక్షతి రక్షితః.

శ్రీ మద్గురు గీతా మాల

శ్రీ మల్లాది సూర్యనారాయణమూర్తిగారు, ఎమ్. ఏ.

శ్రీమత్కారుణికున్ మహాగుణనిధిన్ శ్రీచిత్తసంతోషకున్
ధీమంతున్ నిరపేక్షకాము నతులున్ నిర్ద్వంద్వు నిస్సంగు ని
స్సీమానందమయున్ బ్రభానిధి జగత్సృష్ట్యాద్యు శ్రీమంతునిన్
నేమం బొప్ప మహాత్ముఁ గృష్ణగురు ధ్యానింతున్ సదా భక్తిమై ॥

ఎవని వేదాంతవేత్తలు నితరజనులు బ్రహ్మమును బురుషోత్తముఁ బరునిగాఁగ
విశ్వకారణు నీశుగా విశ్వసింతు రట్టి విఘ్ననివారణు నాశ్రయింతు !

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

పరమాత్ముండు సదాశివుండు ఋషి విశ్వస్వామి ఛందస్సు, స
ద్గురుదేవుండు విశిష్టదైవము, మహాత్ముం డా సకారస్వరూ
పరసానందుడు శక్తి, బీజము "హ" జీవవ్యక్తి, సోఽహంపు బం
ధరహస్యంబు, జపంబు సిద్ధి – గురుగీతామంత్ర మిట్లొప్పెడిన్ !

దీపిత సర్వలోకమును దివ్య మనంతము, సుప్రకాశహం
క్షాపరివృత్తపత్రజలజంబు, స్వతంత్ర, మనంతవిశ్వర
క్షాపరతంత్ర మక్షరము జ్ఞానరసాభ్యుచితంబు, సృష్టి పూ
ర్వాపరసంస్థితైక సుమహత్వము, బ్రహ్మపదంబుఁ గొల్చెదన్ !

నిత్యోద్బుద్ధసహస్రపత్ర సుషమానీకాంచ దూనాక్షర
ప్రత్యగ్రాద్భుతమండపంబునను, విశ్వంబందు సువ్యాప్తమై
నిత్యానందమయంబు హంసపరమై నిత్యంబు సత్యంబునై
యత్యంతామలమై సుఖైకనిలయంబౌ స్వప్రభన్ గొల్చెదన్ !

ఘనసర్వోపనిషత్ప్రసిద్ధు భువనోంకారాఖ్యసింహాసనా
సను వేదప్రతిపాదితున్ శుభకరున్ షట్చక్రసంచారకున్
కనదద్వైతవిభాస్వరూపు నమలున్ గంభీరశాంతాత్మకున్
మనసా, శ్రీగురుపంకజంబును నసామాన్యంబు నర్చింపుమా !

పరమశాంతుని, సాక్షాచ్ఛివస్వరూపు ముక్తికామార్థసిద్ధిదు, పూర్ణపురుషు,
యోగపీఠస్థు, నతిభక్తియుక్తి నెపుడు మహితగురుమూర్తి శిరసా నమస్కరింతు

యోగ్యసితపద్మసమలంకృతోత్తమాంగు నేత్రభుజయుగ్మ సందర్శనీయు, శాంతు,
కృతవరాభయముద్రు, స్మరింప వలె విభాతముల గురు నామపూర్వకముగాఁగ !

సకలాదిత్యవరస్వరూపు నమలున్ శాంతున్ బ్రసన్నాత్ముఁ బ
ద్మకలాపమ్యముఖున్ గురున్ దలఁచుచున్ దత్పాదనిర్ణేజనో
దకధారాపరిసిక్త శుద్ధసకలాంతర్బాహ్యదేహుండుగా
నకలంకస్ఫటికాకృతిన్ మెఱయు నత్యంతంబు శిష్యుండు దాన్ !

శ్రీ శివానందస్వామి - స్మృతి కథ

(బ్రహ్మచారిణి లలిత)

[ఒక వృద్ధస్వామివారి నోటినుండి వినిన వృత్తాంతము]

క్రీ. శ. 1920 లో నేను త్రివేంద్రములో ప్రొబేషనర్ గా శ్రీరామకృష్ణాశ్రమమున చేరితిని. నాకు తులసీమహారాజుతో పరిచయము కలదు.

క్రీ.శ. 1923 వేసవికాలమున నేను బేలూరు మఠమునకు వెళ్ళితిని. మొట్టమొదటసారి శ్రీమహాపురుషమహారాజుగారిని దర్శించినదియు అపుడే. మహారాష్ట్రమునుండి నేరుగా బేలూరు మఠమునకు చేరితిని — ప్రాతకట్టడపు వరండాలో బెంచిపై శ్రీమహాపురుష మహారాజుగారును, శ్రీశారదానందస్వామియుకూర్చుండియుండిరి. తులసీమహారాజుగారు నారాక తెలుపుచు ఉత్తరము వ్రాసియుండిరి. నేను వెళ్ళి వారికి నమస్కరించితిని. మహాపురుషులను చూచి నపుడు నాకేమియు క్రొత్తవారుగ తోపలేదు. కాని శారదానందస్వామిని చూచుటతోడనే నాకేమో గంభీరస్వభావులని తోచినది. కాని వారి కోమలహృదయమును వెనుక తెలిసికొంటిని. కుశలప్రశ్నాదికముల పిదప నన్ను వారు భుజించుటకై పంపిరి.

కొన్ని దినములు నేను బేలూరుమఠములోనే యుంటిని. నామనస్సులో పెక్కుసంశయము లుండెను. వాని నెల్ల తీర్చుకొనవలెనను కోర్కెతో ఒకనాడు నేను ఒంటరిగ మహాపురుష మహారాజుగారి గదికి వెళ్ళితిని. వారు ఉత్తరములు వ్రాయుచుండిరి. నేను వెళ్ళుటతోడనే తల పైకి ఎత్తి నన్ను చూచి తన ప్రక్కగా నేలపై కూర్చుండు మని సంజ్ఞ చేసిరి. నేను మెల్లగా వెళ్ళికూర్చుంటిని. వారు ఉత్తరములు వ్రాయుట పూర్తి కావించి, నా రాకకు కారణ మడిగిరి. నే నీ విధముగ బదులిడితిని ''పెక్కు సంశయములు నాకు కల్గినవి. వానిని తీర్చుకొను ఉద్దేశ్యముతో నేను మీయొద్దకు వచ్చితిని. కాని ప్రస్తుతము నా సంశయము లన్నియు తీఱిపోయినవి.'' అంత వారు ''సరే'' అని నవ్వి కొంతవడి యూరకుండిరి. అటుపై వారిట్లనిరి. ''నేను రేపు నీకు మంత్రదీక్ష యొసంగెదను. స్నానాదికములు ముగించి నిరాహారివై భగవానునిమందిరము నొద్ద వేచియుండుము.'' అట్లే నేను మఱుసటి దినము కాల కృత్యములు తీర్చుకొని మందిరమునొద్ద (బేలూరు మఠములోని ప్రాతమందిరము. అప్పటికి ప్రస్తుతమున్న క్రొత్తమందిరము కట్టబడలేదు) కాచుకొని యుంటిని. ఆలయములోపల రెండు ఆసనములు పరువబడియుండెను—ఒకటి భగవానునికి అభిముఖముగను — మఱొకటి దక్షిణాభిముఖముగను. మహాపురుషులు వచ్చి దక్షిణాభిముఖముగనున్న ఆసనముపై కూర్చుండి నన్ను రెండవదానిపై కూర్చుండుమనిరి. నే నట్లే కావించితిని. వారు భగవానునికి పుష్పము లర్పించి

కొంతసేపు ధ్యానించిరి. అంత ఒక సంస్కృత ప్రార్థనాశ్లోకార్థమును ఇంగ్లీషులో చెప్పుచు నన్ను (మనస్సులోనే)మాతృభాషలో,తర్జుమా కావించుకొని మనస్సులోనే వల్లించుకొను మనిరి. పిదప ధ్యానింప వలసిన పద్ధతి తెల్పిరి. అటుపై ఒక చేతితో నా రెండుచేతులను జోడించి పట్టుకొని రెండవచేయి నామస్తకముపై ఇడి మూడుమార్లు మంత్రమును చెప్పుచు నన్ను పలుకు మనిరి. ఉదయ సాయంసమయము లందు కనీసము ఆఱుమార్లు మంత్రోచ్చారణ చేసి ధ్యానింపవలసినదిగ ఆజ్ఞాపించిరి. నేను లేచి నమస్కరింప బోవ ''దక్షిణ ఎక్కడ'' అనిరి. ''నాకు దక్షిణవిషయ మేమియు తెలి యదే! నే నేమియు తీసికొని రాలేదే!'' అంటిని. వారి ట్లనిరి. ''నీవు క్రిందికి వెళ్ళి స్టోరుకీపరును అడిగి ఒక మామిడిపండు తీసి కొని రా.'' నేనట్లే మామిడిపండు తెచ్చి వారి చేతి కిచ్చి ప్రణమిల్లితిని. నన్నచటనే కూర్చుండి కొంతసేపు ధ్యానింప వలసినదిగా ఆజ్ఞాపించి, వారు తమగదికి వెళ్ళిరి. నే నా దినము అనుభవించిన ఆనందము చెప్పజాలను.

వేఱొక దినము నేను వారి నిట్లు ప్రశ్నిం చితిని: ''నే నీజన్మములోనే తరింపకల్గుదునా?'' వారించుక మౌనము వహించి, పిదప ఇ ట్లనిరి. ''నీవు డిగ్రీ పొందుటకు శ్రమించిన విధ ముగ శ్రమింప గల్గిన తప్పక తరింప గలవు.'' ఈ జవాబు నాకెంతో ధైర్యోత్సాహముల నిచ్చినది.......మహాపురుష మహారాజుగారికి సేవ చేయవలె నని నాకెంతో ఆశ యుండెను. ఒకదినము సాయింత్రము మామూలుగ నేను వారిని దర్శించుటకై వారి గదికి వెళ్ళితిని. అప్పుడు వారు గదిప్రక్కన ఆరుబయట కుర్చీలో కూర్చుండియుండిరి. ఒకసాధువు వారి పదసేవ చేయుచుండెను. వారేదో బంగాలీలో సంభాషించుచుండిరి. నేను మెల్లగా వెళ్ళి నమస్కరించి అచటినుండి తొలగిపోయి వారి వెనుకభాగమున దూరముగా ఒకమూల నిల బడి యుంటిని. కొంతసేపైనపిదప వారు నన్ను తటాలున పేరు పెట్టి పిలిచి తన పదసేవచేయు మని కోరిరి. వారు నా మనోభావము గ్రహింప గల్గి రని నా కాశ్చర్యము కల్గినది.

ఒకదినము నేను వారి గదికి వెళ్ళగా వా రి ట్లనిరి: ''నీకు రేపు నేను బ్రహ్మచర్యదీక్ష ఇచ్చెదను''. ఈవార్త విని నాకు పరమానంద మైనది—నేను బ్రహ్మచర్యవిషయమై ప్రస్తా వింపనే లేదు. తులసీమహారాజుగారే మైన వ్రాసినారో ఏమో. నా బ్రహ్మచర్యదీక్ష నిర్వి ఘ్నముగా జరిగినది.

నేను బేలూరుమఠములో ఉండినసమయ మున నా ఆరోగ్యము కొంత చెడెను. అటుపై ఉబ్బసము పొడసూపెను. అచ్చటి ఆహారము నాకు బొత్తిగ సరిపడలేదు. ఆ కాలమున బేలూరుమఠములో అతిసామాన్యమైన ఆహా రము. చోటుమార్పు నాకు స్వస్థత కల్గింపకల దేమో అని కాశీకి నన్ను కొంతకాలము పంపిరి. కాశిలో అద్వైతాశ్రమములో ఉంటిని. సేవాశ్రమమునుండి నాకు భోజనము పంపెడివారు. మూడు నాల్గు మాసములు అచ్చట ఉండినాను. నా ఆరోగ్యములో ఎక్కువ మార్పేమియు కాన రాలేదు. బేలూరు మఠ మునకు తిరిగి వచ్చితిని. నేను త్రివేంద్రమునకు తిరిగిరావలసినదిగా వర్తమానము వచ్చెను. నేను మహాపురుషులయొద్ద సెలవు తీసికొను టకై వెళ్ళితిని. వారి ట్లనిరి: ''కొన్ని దినాల లోనే సురేశ్, వేఱొకబ్రహ్మచారి దక్షిణ దేశము పోనున్నారు. వారలతో కలసి

పొమ్ము'', నే నందులకు సమ్మతించితిని. మా ప్రయాణపు రోజు నిశ్చయింపబడినది. ఇక కొన్ని దినాలు మాత్రమే కలవు. ఒక దినము మహాపురుషుల సేవకులగు శంకరమహారాజు (అపూర్వానందస్వామి) నాతో ఇట్లనిరి: ''మహాపురుషజీని సన్న్యాసదీక్ష ఈయవలసినదిగా కోరుము. త్రివేంద్రము తిరిగి వెళ్ళేలోపుగ సన్న్యాసముకూడ ముగించుకొని పోయిన బాగుండును''. అందులకు నే నిట్లు బదులిడితిని: ''నా కేమియు తెలియదు. నా బాగోగులు వారే ఎఱుగుదురు, కాన నే నేమియు అడుగను.'' వెంటనే శంకరమహారాజు లేచి ''నీవు అడుగకున్న నేనే వారిని అడిగెదను,'' అని వెంటనే గది వీడి వెళ్ళిరి. అప్పుడు మహాపురుషులు శ్రీరాంపూరులో కొన్ని దినములు నివసించుటకై వెళ్ళియుండిరి. శంకర మహారాజు వారికి ఫోన్ చేసి తిరిగివచ్చి వా రిట్లనిరి: ''నేను వారికి ఫోన్ చేసితిని. వారు నీ సన్న్యాసమునకు సమ్మతించిరి. అయినను రేపు ఉదయము నీవు స్వయముగా వెళ్ళి వారి అనుమతి తీసికొని రమ్ము''. నే నట్లె మరుసటి దినము శ్రీరాంపూరు వెళ్ళితిని. మహాపురుషులు నా రాకకు కారణ మడిగిరి. శంకరమహారాజు చెప్పిన విషయము తెల్పితిని. వా రిట్లనిరి: ''నీవు రావలసిన అవసరమే లేదు. వచ్చితివి కాన భోజనముచేసి కొంతసేపు విశ్రాంతి తీసికొని పొమ్ము.'' నే నట్లే కావించితిని.

రెండునాళ్ళపిదప మహాపురుషులు బేలూరు మఠమునకు తిరిగి వచ్చిరి. పౌర్ణమి (జగన్నాథ ఉత్సవము) నాడు నాకును వేఱొక బ్రహ్మచారికిని (పవిత్రానంద)సన్న్యాసదీక్ష యొసంగ నిశ్చయింపబడెను. ముండనము, శ్రాద్ధాది కర్మలు ముగిసినవి ___ ఓంకారానందస్వామి మాకు నియమము లన్నియు తెల్పిరి. సన్న్యాస దినము వచ్చెను. ఆ దినమంతయు నిర్జలోపవాసము. రాత్రి మేము మహాపురుషులగదికి వెళ్ళితిమి. అప్పుడు భోజనముగంటపడెను. ''నే డేమిభుజించితి'' వని వా రడిగిరి. ''నేనేమియు భుజింప లేదు - నిర్జలోపవాస'' మంటిని. ''నీశరీర మస్వస్థముగ నున్నది కాన నీవుఉపవసింప నక్కర లేదు'' అని పల్కి శంకరమహారాజును పిలిచి భగవానునికి నివేదించిన ప్రసాదము పండ్లు, భక్ష్యములు, పాలు వెంటనే తీసికొని రమ్మని ఆజ్ఞాపించిరి. ప్రసాదము తెచ్చిన వెంటనే ''ఇది భగవానుని ప్రసాదము, భుజింపుము'' అని ఆజ్ఞాపించిరి. ''శ్రీవారు ఆజ్ఞాపించినపుడు నాకు సంకోచ మేల? వెంటనే నిస్సంకోచముగ భుజించితిని. వేకువ నాల్గుగంటలకు మాకు సన్న్యాస మీయబడెను. సన్న్యాసదీక్షసమయమున (విరజాహోమసమయమున) శ్రీ ఓంకారానందస్వామి మాపురోహితులు. వారు మంత్రములు చెప్పుచుండిరి - మేము వారి ననుసరించి పల్కుచుంటిమి. కాని ఒక్కొక్కచోట వారి సంస్కృతోచ్చారణ (సాధారణముగ బంగాలీలు సంస్కృతమును సరిగా ఉచ్చరింపజాలరు) బోధపడనిచోటులెల్ల మహాపురుషమహారాజు ఆమంత్రముల స్పష్టముగ (నే నడుగకయే) చెప్పుచుండిరి. మహాపురుషులు బనారసులో సంస్కృతపండితుని యొద్ద సంస్కృతము నేర్చుకొని యుండుటచే స్పష్టముగ చెప్పగల్గిరి. నాకెంతయో ఆనందము కల్గెను. ఉదయము మేము శ్రీవారికి ప్రణామములు కావించుటకై వెళ్ళగా ''నాకొఱకై ఏమి తెచ్చితివి ?'' అని అడిగిరి. నే నేమియు లే దంటిని. వారు నాతో సహాస్యముగ ఇట్లు పల్కిరి: ''ఆహా ! డి-ప్రమోషను అయినది

కదా! పరమేశ్వరుడవుగా ఉంటివి — ఇప్పుడు ఈశ్వరుడ వైతివి!''

ఒకనాడు నేను కలకత్తాకు వెళ్ళి యుంటిని. తిరిగి వచ్చునప్పుడు వారికొఱకు సందేశ (బంగాలీ తీపి పిండివంట) కొని తెచ్చితిని. వెంటనే వారి గదికి వెళ్ళితిని. గదితలుపు నొద్దకు పోవునరికి శ్రీమహాపురుషులు చిన్న బాలునివలె గంతులు వైచుచు, పాటలు పాడుచు, గది నాల్గుమూలల చుట్టుచు నృత్యము సల్పుచుండిరి. ఈ అపూర్వదృశ్యమును జూచి నిశ్చేష్టుడనై నిలబడితిని. అది బంగాలీపాట అయినందున పూర్తిగా అర్థము కాలేదు కాని కృష్ణునిమీదపాట అనిమాత్రము అర్థ మైనది. మహాపురుషులు భావావస్థలో నుండిరి. ఆనందము వారిముఖములో తాండవ మాడుచుండెను. ఈ బాహ్యజగత్తునే మఱచిరి. నేను వారిని ఈభావావస్థలో ఇదే మొదటిసారి చూచినది. నామనస్సుకూడ ఆసమయమున అతీంద్రియావస్థకు పోయెను. నేనును తిను బండారపొట్లమును చేతనిడికొని గదివెలుపల గుమ్మమునొద్దనే నిల్చియుంటిని. ఇట్లు కొంత కాలము గడచెను. నృత్యము చేయుచు చేయుచు కొంతబాహ్యబోధరాగా, తటాలున నాయొద్దకు వచ్చి, నాచేతిలోనుండి పొట్లమును (నేనియ్యకమునుపే) ''నాకై తెచ్చితివా ?'' అనుచు తీసికొనిరి. ఆభావావస్థ నన్నాశ్చర్య చకితునొనర్చినది. నేటికిని ఆదృశ్యము నాహృదయఫలకమున నిశ్చలముగ నిల్చియున్నది.

శ్రీమద్భాగవతము - శ్రీకృష్ణసందేశము

[శ్రీమత్పరిభవానందవాణి]

చతుర్థస్కంధము

తృతీయాధ్యాయము

పృథు మహారాజు

ధ్రువవంశసంజాతుడగు పృథుమహారాజు మహోదాత్తుడు, మహోదారుడు.

ఆయన పట్టాభిషేకముముగిసినను, అందుకు సంబంధించిన ఉత్సవములు సభలో ఇంకను జరుగుచుండగానే రాజ్యమున ఘోరక్షామము గల్గిన దను వార్త వచ్చినది. వేలకొలది ప్రజలు తిండిలేక మరణించుచుండిరి. ఆవార్తాహరులు ప్రభువుతో విన్నవించుకొనుచున్నప్పుడే గుంపులు గుంపులుగ జనులు 'అన్నమో రామచంద్రా' అని ఆక్రందించుచు రాజభవనమునొద్దకు రాసాగిరి.

తనకు పాటిల్లిన ఆపద ఎంత దారుణమో రాజు గ్రహించెను. భూమిలో చాలినంత పంటలు పండుట లేదని గుర్తించెను. ప్రజలకు క్షామ బాధను దీర్చ మార్గమేమా అని ఆయన వెఱగుపడెను. అందుంగూర్చి ఆయన ధ్యానించుచుండగనే పాక్షాత్భూదేవియే ఒక గోరూపమున ఆయనఎదుట కనిపించెను.

పజయుటకు మానవుడు శక్తి వంచన లేక పాటుపడవలయునే కాని. అతనికి కావలసిన సర్వస్వము నొసంగుటకు తనకు శక్తియు ఇచ్ఛయు కలదని భూమాత రాజునకు సూచించెను. అన్ని ప్రాంతాల ప్రజల కందఱికిని తగిన రకరకాల ఆహారమును ఇతరావశ్యకాలను తాను పండింపగలనని ఆమె పల్కెను.

పృథుమహారాజు తన ప్రజలను కొందఱిని పిల్చి భూమాత తనకు చెప్పినదాని నెల్ల మెలకువతో ఓర్పుతో వివరించి తెల్పెను. తర్వాత ప్రజలయు ప్రభునియు పరిశ్రమకు ఫలితముగ భూమాత మానవుల శరీరావశ్యకములగు వరిని ఓషధులను మొలకలను వృక్షములను సమృద్ధముగ పిదికెను. ఋషులకు ఆధ్యాత్మికాహారమును — వేదములను — ప్రసాదించెను. వేల్పులకు అమృతత్వమును మనశ్శక్తిని ఇంద్రియ పాటవమును దేహశక్తి నొసగెను. రాక్షసులకు కైపుగల్గించు పానముల నొసగెను, గంధర్వులకు సౌందర్యమాధుర్యములను, సిద్ధులకు యోగశక్తులను, విద్యాధరులకు విద్యల నిచ్చెను. ఈ విధముగ భూమాత తన ప్రజ లందఱికోర్కెల సఫలములుగ నొనర్చెను.

పృథుమహారాజు దయతో నేలుచుండిన కాలమున కోటలు మహానగరములు పట్టణములు గ్రామములు ఇండ్లు కర్మాగారములు నిర్మితములైనవి. వీనివలన ప్రజలకు సుస్థితియు సంరక్షణమును గలిగినవి. వారు సుఖించిరి, అభ్యుదయము నొందిరి. సుదీర్ఘకాలము సాగిన ఆతని యేలుబడిలో ఇక నెట్టి కాటకమును లోటును లేదాయెను.

భువిని శాంతిసౌఖ్యములు నెలకొన్న పిదప ఒక మహాయజ్ఞమును జేయ దొరకొని పృథుమహారాజు అందులకు భువిని గల సమస్తప్రజలను దివినిగల సమస్తసురలను ఆహ్వానించెను. అతని ప్రార్థనను మన్నించి శ్రీవిష్ణుదేవుడు తన మహోన్నత స్థానమునుండి దిగి విచ్చేసెను. తనభక్తుడగు రాజును దీవించి భగవంతు డతని కిట్లు ఉపదేశించెను:—

జ్ఞాని ఎవనినిగాని ద్వేషింపడు, హింసింపడు. ఎల్లరయందు నతడు పరమాత్మను సాక్షాత్కరించుకొనును. అజ్ఞానముచే దేహమే ఆత్మ అని అనుకొనువాడు కర్మబంధముల కగ్గమగు నని ఎఱిగిన వివేకి. దేహాసక్తి నొందడు, దేహాసక్తి వీడినవానికి ఇహలోకమున సంగము ఉండదు.

శరీరమునకంటె ఆత్మ వేఱు. ఈ ఆత్మ ఏకము, అద్వితీయము, శుద్ధము, స్వయంప్రకాశము, నిర్గుణము, ముక్తము, విశ్వవ్యాప్తము, నిత్యసాక్షి. ఆత్మజ్ఞానము పడసినవాడు ధన్యుడు. ఏల యన శరీరమున నున్నను అతడు దాని గుణపరిణామములకు లోనుగాడు. నాతోడి నిత్యయోగము గలవా డతడే.

కామరహితుడై, తనహృదయమును మనస్సును నాయందు లీనమొనర్చి నన్నారాధించు

వానికి అచిరకాలముననే ఆనందము గల్గును. అతనిహృదయము నాయందే ఆనందించుచు గుణముల సంగమునుండి విడువొందును. అతడు తత్త్వద్రష్ట [ఋషి] అగును, నిత్యశాంతిని నిత్యముక్తిని నాయందు కనును.

ఆత్మ నిత్యముక్తము. మేనికిని ఇంద్రియములకును మనస్సునకును బుద్ధికిని నియామకము ఆత్మయే అని ఎఱిగిన వారికి అభయమును సర్వబంధవిముక్తియు గల్గును. జనన మరణములు దేహమునకే అనియు, అమర మనియు నిత్యముక్త మనియు వా రెఱుగుదురు. ప్రేమలో నాతో ఐక్యమొందినవారు కనుక వా రెట్టిదుఃఖమునకును లోను గారు.

రాజా, నీవు వివేకివి. సుఖదుఃఖములచే వంచితుడవు కాకుము, సర్వప్రాణులందును సమదృష్టితో, ఇంద్రియములను మనస్సును పూర్తిగా అదుపులో ఉంచుకొని ఈ రాజ్యము నేలుము.

యోగతపోమహిమలచేత నన్ను గాంచుట సులభము కాదు. సమచిత్తులైన సజ్జనుల చిత్తంబుల నేను వసించుచుందును.'

పృథుమహారాజు ప్రేమనాథుని చరణములకు మ్రొక్కి ఇట్లు ప్రార్థించెను:—

"హృదయాధినాథా, నేను సదా నీకీర్తినే వినుచుందును గాక, నీకీర్తినే పాడుచుందును గాక, నాడెందము సదా నీకొఱకైన ప్రేమతో నిండియుండును గాక, ఇ దొక్కటే నే గోరునది."

శ్రీమహావిష్ణువు భక్తుని పూజలు స్వీకరించి అంతర్ధానము చెందెను. కాని పృథుమహీశుని హృదయములో సర్వేశ్వరుడు నిత్యసన్నిహితుడై యుండెను.

మనసులను హృదయములను భగవద్ధ్యానమున లీనమొనర్చి హృదయపూర్వకముగ భగవంతు నారాధించుటెట్లో స్వారాజ్యము నధిగమించు టెట్లో రాజు ప్రజలకు కఱపెను. పెక్కుజన్మములుగా ప్రోగువడియుండు పాపములను పాపుటకు భగవంతు నారాధింపవలె నను ఆశయే చాలును అనియు, భగవచ్చరణారవిందములకు తన్ను అర్పించుకొనువాడు ధన్యుడు అనియు, అత డన్ని సంగములనుండియు దురితములనుండియు విడువొందుననియు, తత్త్వజ్ఞానమునొందు ననియు మృత్యువును జయించు ననియు — రాజు ప్రజలకు బోధించెను.

ఒకనాడు ప్రజలు నిండు మనసులతో తమ ప్రియప్రభువును ప్రశంసించుచుండ సనత్కుమారాది మహామునులు నల్వురతనికి ప్రత్యక్షమైరి. వారి రూపములు, పరమభాస్వరములై యుండెను. వారి వదనములలో బ్రహ్మజ్ఞానతేజస్సు వెలుగొందుచుండెను.

(సశేషము)

వార్తలు, విశేషాలు

శ్రీరామకృష్ణమఠము, మదరాసు - 4

వివేకానంద సెంటినరీ గరల్సు హైస్కూలు ఆవిష్కరణమహోత్సవము

ఈ హైస్కూలు ఉత్తరమద్రాసులో టంకసాలయొద్ద గవర్నమెంటుప్రెస్సు సమీపమున శరవణ మొదలివీథిలో 13 & 14 నెంబర్లు గల ఇండ్లలో నున్నది. 19-7-1962 తేదీనాడు మద్రాసు శ్రీరామకృష్ణమఠమిషనుల ప్రెసిడెంటు మహారాజు శ్రీమత్కైలాసానందస్వామి ఒక దీపమును వెలిగించి ఈ హైస్కూలుకు ప్రారంభమంగళమును అనుగ్రహించినారు.

మేనేజరు మహారాజగు శ్రీ శుద్ధసత్త్వానంద స్వాములు అధ్యక్షునకును అతిథులైన మహిళలకును మహాజనులకును స్వాగతాశీర్వాదము పలికి స్కూలు పెట్టియున్న చోటును సర్కారు వారియొద్దనుండి తాము సంపాదించిన విధమును మూడువారములలోగా బడికి కావలసిన పందిళ్లను, తక్కిన ఏర్పాట్లను పూర్తి చేసిన విధమును వివరించి 170 మంది బాలికలతో స్కూలు ప్రారంభమగుచున్నదని చెప్పినారు.

డెప్యూటీ డైరెక్టరు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్ శ్రీ టిటస్‌గారు శ్రీరామకృష్ణమఠమిషనుల కార్యక్రమాలను ముఖ్యముగ విద్యారంగమున వారు నిర్వహించుచున్న సేవను అభినందించి లాభకరమైన విద్యను గడింప బాలికలను ఆ పాఠశాలకు పంపవలసినదని తల్లిదండ్రులను వేడుకొనిరి.

హైస్కూల్సు ఇన్‌స్పెక్ట్రెస్ శ్రీమతి రాజాంబాళ్ తర్వాత ప్రసంగించుచు "ఇంత స్వల్ప కాలములో ఈ చక్కని అనుకూలపరిసరములలో మఠాధికారులు ఈ స్కూలును ప్రారంభింపగలిగినందులకు నాకు ఎంతేని సంతోషము. ఈ ప్రాంతములకు ఇట్టి స్కూలు చాల జరూరని ఎన్నాళ్లుగనో అందఱును గుర్తించిన విషయము. దీనికి అన్నివిధముల సహాకారము సాయము తప్పక చేసెదము" అనిరి.

ప్రెసిడెంటు మహారాజు ఉద్రిక్తభావనిబిడముగ కావించిన ఉపన్యాసములలో భారతదేశమున ఆదర్శపౌరులుగ నగుటకు విద్యార్థులకు మతవిద్యగఅపుట ఎంత ఆవశ్యకమో వివరించినారు.

ప్రధానాధ్యాపకురాలు కుమారి సుబ్బలక్ష్మి, ఎమ్. ఏ., బి. ఎస్‌సి., బి. టి. గారు మఠాధ్యక్షులకును తోడ్పడిన యెల్లరకును కృతజ్ఞతాభివందనములు సమర్పించినారు.

ఇద్దఱు బాలికలు శ్రీ వివేకానందస్వామి గ్రంథావళినుండి కొన్ని భాగములను ఆంగ్లము

నను తమిళమునను వల్లించిరి. జాతీయగీతముతో నాటి శుభకార్యక్రమము ముగిసినది.

శ్రీమత్స్వామి రామకృష్ణానందుల జయంతి

శ్రీమత్స్వామి రామకృష్ణానందుల నూఱవ జయంతిమహోత్సవము తిథిపూజ 1962వ సంవత్సరము జూలై తే 29 ది నాడు కొనియాడబడినది. గుడిలో ప్రొద్దున ఆరతికి అనంతరం రామకృష్ణమిషను స్టూడెంట్సు హోము విద్యార్థులు ఉపనిషత్తులనుండి భగవద్గీతనుండి కొన్ని భాగాలు పారాయణం చేశారు. సాధువులున్నూ దుర్గాసప్తశతిని గీతను విష్ణుసహస్రనామమును పారాయణం చేశారు. విశేషపూజకు ఆరతికి భజనకు హోమమునకు అనంతరం దాదాపు 1150 మంది భక్తులకు 650 మంది దరిద్రనారాయణులకు అన్నసంతర్పణ జరిగింది. సాయంపూజానంతరం శ్రీశుద్ధసత్త్వానందస్వాములును శ్రీపరమాత్మానందస్వాములును శ్రీమత్కైలాసానందస్వాములును శశిమహరాజుల జీవితోపదేశాలనుగూర్చి ఉపన్యసించారు.

తే 5-8-62 ది ఆదివారమునాడు బహిరంగోత్సవము జరుపబడినది. మధ్యాహ్నానంతరం 3-30 గంటలనుండి 5 గంటలవఱకు శ్రీ యు. ఏ. రాజగోపాలశర్మగారు ప్రహ్లాదచరిత్రము హరికథాకాలక్షేపము చేశారు. 5-30 గంటలకు బహిరంగసభ సమావేశమైంది. శ్రీ కె. బాలసుబ్రహ్మణ్యఅయ్యరు ఆధ్యక్ష్యంవహించారు. శ్రీమత్కైలాసానందస్వాములు సదస్సుకు స్వాగతాశీస్సులు అనుగ్రహించారు. వివేకానందకాలేజి ఫిలాసఫి శాఖకు చెందిన డాక్టరు ఆర్. బాలసుబ్రహ్మణ్యముగారు ఆంగ్లములోను పినాంగ్ సుప్రీముకోర్టు అఫిషియల్ అడ్మినిస్ట్రేటరుగా ఉండి రిటైరు ఐన శ్రీ ఎల్. నటరాజనుగారు తమిళంలోను రామకృష్ణానందస్వాముల జీవితవిశేషాలను గుణవైభవాలను ఉపదేశాలను గూర్చి ఉపన్యసించారు. సభాధ్యక్షులు తమబాల్యంలో శ్రీశశిమహారాజుతో తమకు ఘటిల్లిన పరిచయవిశేషాలను తెల్పారు. జైన్కాలేజి ప్రిన్సిపాలుగారగు శ్రీ ఏ. ఎల్. కృష్ణనుగారు అందఱికి కృతజ్ఞతాభివందనాలు చెల్లించారు. ఆరాత్రికానికి పిమ్మట మఠభక్తబృందంచేత కాళికీర్తన చేయుబడింది. రాత్రి 9-15 గంటలకు ప్రసాదవినిమయంతో నాటి కార్యక్రమం పూర్తి ఐంది.

శ్రీరామకృష్ణసేవాశ్రమము - చెట్లతాండ్ర

శ్రీకాకుళంజిల్లా టెక్కలితాలూకా, చెట్లతాండ్రగ్రామం శ్రీరామకృష్ణసేవాశ్రమసర్వసభ్యసమావేశము శ్రీ డాక్టరు టి. జోగారావుగారి అధ్యక్షతను తే 15-8-62 దీ సాయంకాలము 4 గంటలకు జరుపబడినది. శ్రీ పంగ అప్పారావుగారు. శ్రీ రఘుపాత్రుని పద్మనాభరావుగారు దయతో ఇచ్చిన య. 0-50 ట్లు భూమిని కట్టించిన సేవాశ్రమమును స్వీకరించుటకు అంగీకరింపబడినది. ఈ సంస్థ ఇండియన్ సొసైటీల చట్టముక్రిందను రిజిష్టరుచేయించుటకు నిశ్చయింపబడినది. ప్రతినెల పౌర్ణమికి ఆధ్యాత్మికవిషయాలను చర్చించుటకు ఒక సమావేశము ఏర్పాటుచేయుటకు నిర్ణయింపబడినది. మానవుడు శాంతిని పొందు విధానము గూర్చి శ్రీ భద్రాచలం రామమూర్తిగారు

ఉపన్యసించిరి. ఈ క్రిందివారు పాలకవర్గముగా నియమింపబడిరి. శ్రీ భద్రాచలం రామమూర్తి (అధ్యక్షులు), శ్రీ పంగ అప్పారావు, పొన్నాన సూర్యనారాయణగార్లు (ఉపాధ్యక్షులు); శ్రీ రఘుపాత్రుని పద్మనాభరావుగారు (కార్యదర్శి;) శ్రీ పి. అప్పలస్వామి, జి. అప్పలస్వామి, వి. దాసన్నగార్లు (సభ్యులు).

గ్రంథపరిచయం

[సమీక్షకి గ్రంథాలు పంపేవారు రెండేసి ప్రతులు పంపవలె అని మనవి]

భారతీయహృదయము నా సత్యాన్వేషణము

డాక్టర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణుల 'ది హార్ట్ ఆఫ్ హిందుస్థాన్; మై సర్చ్ ఫార్ ట్రూత్' అను ఆంగ్లగ్రంథాలకు అనువాదాలు ఇవి. అనువాదకర్త – శ్రీ బులుసు వేంకటేశ్వర్లు, ఎం. ఏ. ధర – మొదటిది మూడురూపాయలు, రెండవది రెండురూపాయలు. ప్రతులకు – బి. వి. అండ్ సన్స్, రామారావుపేట, కాకినాడకు వ్రాయాలి.

డాక్టర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణులు జగద్విఖ్యాతులు. వారి తత్త్వచింత, శ్రద్ధాసక్తులు, విద్యాతృష్ణ, సమన్వయశక్తి, సులభము, సుందరము అయిన వ్యాఖ్యానవైఖరి, మనస్సునుబట్టి వచ్చు భాషామాధుర్యము మొదలయినవి కారణాలుగా వారి రచనలు జగత్ప్రసిద్ధిని బడసినవి. ఇంకా ఇంకా ప్రఖ్యాతికి రావలసినవి. ప్రతిమనీషీ చదువుకొని, రాధాకృష్ణుల మనన ధారను మననంచేసుకొని, తన తన అంతస్థుకు తగినటుల హృదయసంస్కారమునకు ఉద్యమించుటకు గానైనవి. ఇట్టి ఉద్గ్రంథములు ప్రతి భాషలోను వెలయుట అవసరము. తెనుగున ఈ పనిని నిర్వహిస్తూన్న శ్రీ బులుసు వేంకటేశ్వర్లుగారు అభినందింపవలసినవారు.

మానవుడు భూమిమీద పడిన తరువాత, భూమిని విడిచి వెళ్లే లోగా, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు దైవాన్నిగురించి తెలుసుకోవలసిన అవసరం తటస్థించక మానదు. మన చిత్తశుద్ధి, తీవ్రత ఎంతగా ఉంటే, ఆ దైవమూ అంతగానూ మనకు తెలియక తప్పదు. ఒకవిధంగా, ఈ జీవితం పరీక్ష. కావలసినన్ని 'ఎర'లూ ముందు ఉంచి, – వాటి ఇంద్రజాలంలో నడిపిస్తూ, 'ఏం చేస్తావు ఇప్పుడు' అని పరీక్షించేదిగా కనబడుతుంది. ఇట్లాంటి వేదనలకు తాము లొంగిగాని, లొంగక గాని, తపస్సు చేసి తెలుసుకొన్న పెద్దలు, ఈశ్వరవాణిని విన్న పెద్దలు తాము తెలుసుకొన్న సత్యాలను ఇతరులకు చెప్పారు.

''భద్రంకర్ణేభిః శ్రుణుయామ దేవాః, భద్రం పశ్యే మాక్షిభి ర్యజత్రాః స్థిరై రంగైః తుష్టువాగ్ సస్తనూభిః వ్యశేమ దేవహితం యదా

యుః'' అన్న వైదికశాంతిపాఠము, మానవుడి నడవడుల విషయంలో – దారి చూపునదిగా తోస్తుంది. మహాభారతంలోని (వనపర్వం) నలోపాఖ్యానంలో – ఇందు కొక చక్కని ఉదాహరణ ఉంది. తాను ప్రేమించిన దమయంతిదగరకు, ఇంద్రాదుల దూతగా తాడు నలుడు. ఇది దేవకార్యం గనుక నలుడు వెళ్లాడు. అందుచేత ఆయన నిషధయోగ్యుడైనాడు. మనజీవితము సార్థకం కావాలంటే దేవహితజీవితం అవసరం అని తెలుతుంది.

ఈ జీవితం నాటకం అని తెలుసుకొని తన పూనిక స్వార్థనాశనాని తన తెలివితేటలు, పరోపకారానికి వెచ్చించేవాడు సార్థకజన్ములని తేలుతుంది.

భూమి విశాలం అయింది. అక్కడక్కడి ప్రజలకు అక్కడక్కడి ఋషులు దైవవాణిని విన్నవారు, తాము తెలుసుకొన్నదాన్ని తెలియజెప్పారు. ప్రతిదీ సత్యమే. అహంకార శాస్త్రపాండిత్యాన్ని వదిలించుకోటం కష్టం – ఐనా, వదిలించుకొని చూస్తే – ప్రతిదీ సత్యాన్ని చెప్పినట్లే తెలుస్తుంది. చిల్లరసంగతులే ప్రధానం అనుకుంటే – తగాదాలు, చెడటాలూనూ.

శ్రీ రాధాకృష్ణులు 'నిజం ఏది?' అని ప్రశ్నించుకొని, చదువుకొని, తెలుసుకొని, ఖండశః ఖండశః తెలిసినదాన్ని సమన్వయించుకొని, తిరిగి అద్దానిని విపులముగా వ్యాఖ్యానించిన వీ గ్రంథాలు. నిండుహృదయం పలికిన పలుకులు.

ఇహమునుగాని, పరమునుగాని త్రోవేయక చేసిన సమన్వయాలు. కనుకనే, సత్యపూర్ణములు.

''మనగతజీవితములలోని తీరని కోరికల వలన మన మీ లోకమున జన్మించుచున్నాము. దుఃఖాగ్నితప్తులమగుటచేతనే మనము దౌర్బల్యమును బలముగాను, అజ్ఞానమును జ్ఞానప్రభావమయముగాను మార్చుచేసికొనగలము. ఆత్మనిగ్రహముతో దుఃఖము ననుభవించుట వలన మానవజీవితదోష ముపశాంతి నొందగలదు. ఆత్మవికాసమునకు వ్యుత్పత్త్యర్థము 'కష్టానుభవ' మనియే. కష్టానుభవము లేనిదే అభ్యుదయము లేదు; మరణము లేనిదే పునర్జీవితము లేదు''. (భారతీయహృదయము. 46 వ పేజీ).

''మన మున్నతి కాంచినకొలదియు భారమధికమగును; మనభారపరిమాణము ననుసరించి మన మెంత పైకెక్కుదుమో యంతగా మనబలము పెంపొందవలెను.'' (భారతీయహృదయము. ౕ౯ వ పేజీ).

సమున్నతభావసంపదగల భారతీయహృదయము, అట్టిదే యగు నా సత్యాన్వేషణము, ప్రతి తెలుగువ్యక్తి చదివి మననము చేయ తగినవి.

అనువాదకులు, ''కళాశాలలలో జదువుచున్న విద్యార్థిలోకమునకు శ్రీ రాధాకృష్ణపండితుల భారతీయహృదయము నందజేయుటే నా యనువాదలక్ష్యము'' అని నొక్కి చెప్పారు. శ్రీ రాధాకృష్ణుల పరిణతవాణిని ''కళాశాలా విద్యార్థులే'' గాక ప్రతిఒక్కరూ చదవవలసి, మననం చేసుకోవలసి ఉంటుంది. అనువాదలక్ష్యం ఎంత విశాలం అయితే అంత మేలు.

-శ్రీ జలసూత్రం రుక్మిణీనాథశాస్త్రి

శ్రీ వివేకానందస్వామి శతతమ జయంతి ప్రచురణములు

ఆంధ్రపాఠకులకు అమూల్యతరుణము

శ్రీవివేకానంద సంపూర్ణగ్రంథావళి

ప్రతిభోజ్జ్వలులైన ఆంధ్రపండితులచే ఆంధ్రీకరింపబడి 10 సంపుటాలుగా ప్రకటింపబడుతున్నది. ప్రతి సంపుటంలోను దాదాపు 500 పుట లుంటాయి. అసలు ఖరీదు అట్టబైండుసెట్టు రు. 50 లు. కాలికోబైండుసెట్టు రు. 65 లు. పోస్టేజి ప్రత్యేకం.

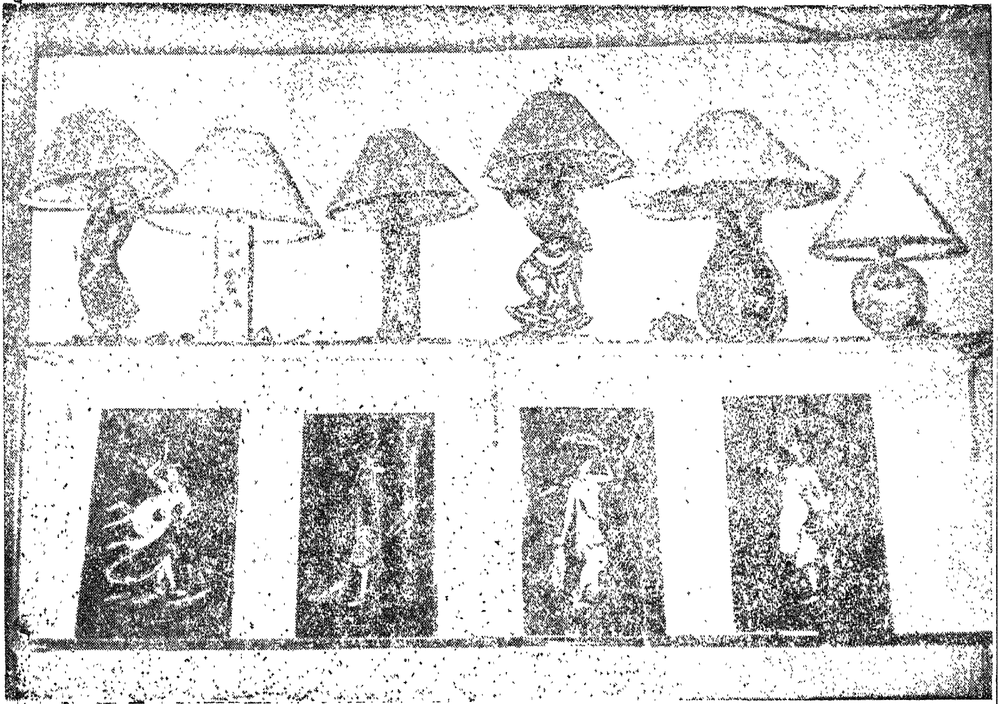
స్వామిజిసందేశం మాతృదేశభక్తిభరితం, ప్రాణప్రదం, ఆత్మోత్తేజకరం, విశ్వజనీనం. అది సమగ్రంగా ఆంధ్రమహాజనులకు అందడం ఇదేమొదటిసారి. స్వామిజీది దివ్యదృష్టి. ఆయన అమోఘ పరిష్కారవిధానం సూచింపని ముఖ్యసమస్య అంటూలేదు. ఆయన గ్రంథావళిని చదివినవారికి ఉత్సాహమును ఉదాత్తతయున్నూ కలుగక తప్పదు.

వివరములు :

మొదటి సంపుటము	575	పుటలు	అట్టబైండు	రూ. 5/-	క్యాలికో	రూ. 6-50
నాల్గవ సంపుటము	592	,,	,,	రూ. 5/-	,,	రూ. 6-50
అయిదవ సంపుటము	544	,,	,,	రూ. 5/-	,,	రూ. 6-50
ఆఱవ సంపుటము	585	,,	,,	రూ. 5/-	,,	రూ. 6-50

విలాసము :

మేనేజరు,
రామకృష్ణమఠము
మైలాపూరు : : మద్రాసు - 4

భారతీయ కళాకారుల సృజనాత్మక ప్రతిభను ప్రతిబింబింపచేసే చేతికళల వస్తువులలో నిర్మల్ కళాఖండాలు ఒకవిశిష్టస్థానాన్ని ఆక్రమిస్తాయి. పహారీ, కాంగ్డా, అజంతా కళారీతులలో రూపొందించబడిన మొఘర్ చిత్రాలు, వర్ణచిత్రాలవంటి మనోహరమైన అపూర్వకళాఖండాలతో యీ పరిశ్రమ విలసిల్లుతుంది. ఇందులోగల నిత్యజీవితోపయోగమై, సుందరమైన వస్తుసంచయం మీ అభిరుచికి, మీ కొనుగోలు శక్తికి తగినదిగా ఉంటుంది.

ఈ పరిశ్రమలో కొన్ని పేరెన్నికగన్న వస్తువులు : కార్డుపెట్టెలు, సిగరెట్ పెట్టెలు, యాష్‌ట్రేలు, స్టాండర్డ్ టేబిల్ లాంప్స్, బీర్ పాత్రలు, కాఫీసెట్లు, డ్రాయింగ్, డైనింగ్ గదుల సెట్లు మొదలైనవి.

హైదరాబాద్‌లో ఉన్న ఖైరతాబాద్‌లోని మా ఫ్యాక్టరీకి, షోరూమ్‌కు మీరు విచ్చేయడానికి ఇదే మా హృదయపూర్వక ఆహ్వానము.

వర్తక వివరాలకు :

"మేనేజింగ్ మెంబర్, నిర్మల్ ఇండస్ట్రీ, ఖైరతాబాద్, హైదరాబాదు-4" కు వ్రాయండి.

—స. పౌ, సం. శా., ఆం. ప్ర.

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము

అనువాదకులు :

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ఇందు శ్రీరామకృష్ణుని జీవిత సంగ్రహమును 1121 మహోపదేశములును గ..

జీవుడు : సంసారము ; మాయ, గ్రంథకులు : గ్రంథులు, బోధగురువులు : లోకగురువులు, లోకులు : వారి ధోరణులు, ఆత్మోన్నతి ; సాధకులు : వారి యాదర్శములు, పారమార్థిక జీవనమునకు సమపాయములు, సర్వమతసామరస్యము, దేవుడు, జ్ఞానము : భక్తి : కర్మము, బ్రహ్మతత్త్వము మున్నగు అంశము లిందు తేటతెల్లముగ పసిబిడ్డల కయిన అవగాహన కాగల ఉపమానములలో వివరింపబడియున్నవి.

నీతికథలును సూక్తులును మకరందపేశలములు, నిర్వృతికరములు.

ఈ గ్రంథం చదువుతూంటే ఒక్క ఐహికానికి, ఒక్క ఆముష్మికానికి కాక రెంటికీ సంబంధించిన సూక్ష్మాలూ, రహస్యాలూ, కీలకాలూ చక్కగా అరటిపండు ఒలిచి చేతిలో పెట్టినట్లు ఉంటవి.

ఆంధ్రపత్రిక

540 పుటలు   క్రౌను సైజు సంపుటము :   వెల : రూ. 3.50

హిందూమతము

రచయిత : శ్రీ వివేకానందస్వామి

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

హిందూమతమని నామమును పరస్పరభిన్నభావభూయిష్ఠములగు అనేక మతసంప్రదాయములు వహించియుండుటచే, తత్స్వరూప నిర్వచనమునకు ఇందు శ్రీ వివేకానంద స్వాములవారు పూనుకొని ఆ మతము వేదసంహితాకాలమునుండి ఎట్లు క్రమ పరిణామము నందెనో, అందు సర్వసమ్మతవిషయాలభావము లెవ్వియో, అది చేయు బోధ యెట్టిదో, ఇన్ని భిన్నమతాంశములు ఎట్లు కలిగెనో, ఈ కలగూరగంపకు హిందూమతమని నామ మెట్లు ఏర్పడెనో వివరించియున్నారు. జిజ్ఞాసువుల కత్యంతోపయుక్తమగు గ్రంథము.

... తెనుగువాఙ్మయములో వేదాంతచర్చలపై ... ప్రకటింపబడిన గ్రంథములలో ఇది ఉత్తమోత్తమ మైనదని శిరసావహించి చెప్పవలసియున్నది. ...
—భారతజ్యోతి 12-4-1953.

... గ్రంథము ప్రామాణికశైలిలో అనువదింపబడినది.
-హిందూపత్రిక 5-8-'56.

168 పుటలు   వెల రూ. 1-25

ప్రతులకు   మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

సంపాదకులు : శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామి, శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము,
శ్రీ. కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటర్ ప్రెస్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (మద్రాసు - 18) న ముద్రింపబడి